БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 165 (9920) | 1962 оной июлиин 14, суббото | Сэн 2 мүнгэн

НҮХЭД ҺААЛИШАД! *Үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулжа, үдэртөө гурба дахин һаажа, Эхэ орондоо һү элбэгээр худалдагты*

* * *

КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар социалис мүрысөөнэй 1962 оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгүүд тухай

Мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар 1962 оной түрүүшын хахадта дэлгэрһэн аймагууд хоорондын социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. Республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые барижа байһан Түнхэнэй аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Серебренников, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таханов) 300 түхэриг — нэгэдэхи мүнгэн шан үгөөд, тугыень үлөөхэ. Тус аймаг гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 102 процент, һүөөр—105, нооһоор—142 процент дүүргээд, эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе 5 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй тоое, нёдондоной энэ үеынхиһөө 8 процентээр олошоруулаа.

2. Республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые барижа байһан Баунтын аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Воронин, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Аханянов) 200 түхэриг—хоёрдохи мүнгэн шан үгөөд, тугыень үлөөхэ. Тус аймаг гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые мяхаар 110, һүөөр—113 процент дүүргээ. Эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе, тэрэ тоодо үнеэдэйнгээ тоое, нёдондоной энэ үеынхиһөө 9 процентээр олошоруулаа.

Һү һаалга, гүрэндэ худалдалгаар аймагууд хоорондын социалис мүрысөөнэй 1962 оной июниин дүнгүүд тухай

Һү һаалга, гүрэндэ худалдалгаар аймагууд хоорондын социалис мүрысөөнэй 1962 оной июнь һарын дүнгые хаража үзөөд, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. Республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугуудые иимэ аймагуудта үгэхэ гэбэл:

а) Сэлэнгын аймагта (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Баирбиликтуев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Иринчеев) 300 түхэриг — нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулха. Тус аймаг гүрэндэ һү тушаалгаар июнь һарынгаа түсэбые 121 процент дүүргээд, нёдондоной энэ үеынхиһөө һү һаалгаяа 56, гүрэндэ худалдалгаяа 57 процент ехэдхээ.

б) Хориин аймагай (КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Ренчинов, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бальжинимаев) 200 түхэриг—хоёрдохи мүнгэн шантайгаар барюулха. Тус аймаг гүрэндэ һү тушаалгаар июнь һарынгаа түсэбые 127 процент дүүргээд, нёдондоной энэ үеынхиһөө һү һаалгаяа 28, худалдалгаар 27 процент дээшэлүүлээ.

2. Гүрэндэ һү худалдаха июнь һарынгаа түсэбые дүүргээд, һү һаалгаяа нилээд дээшэлүүлһэн Тарбагатайн, Түнхэнэй, Баунтын, Зэдын, Баргажанай аймагуудай һайнаар ажаллаһыень тэмдэглэхэ.

Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан — аймагай чемпион Евгения Заятуевна Дансаранова үнгэрһэн хахад жэлэй туршада даадаг 14 үнеэнһээ хамта 16412 литр гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө 1172 литр һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Дансаранова. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Эртын силос элбэгээр дарая

...жэлнүүдтэ республи...оз, совхозуудай малшад ...ша үрые ойлгожо, ...ансахан үнеэдые эдеэ...эшэ, харин шахан тар...жа байһан бодо малые, ...уунуудые, хони хурь...хай шубуудые тэжээдэг ...Силосээр тэжээгдэһэн ...шэмэ ехэтэй, таргала...э элирээ. Ажахынууд ...гаргаша багатайгаар, ...артайгаар дарадаг дүр...ой.

...силосые таһалгатай ...дараад, дээрэһээнь зу...йгоор хушажархихада, ...рэниие малтажа аба...этэй байдаг һэн. Мүнөө ...а хэрэглэгдэхэеэ бо...с гол түлэб хэлхы тран...газар дээрэ дарагдаад, ...хушагдангүй орхигдо... Тиимэһээ силос дараха ...хеэрэлгын хэрэггүй ...шадаал һаа ехэ силос ...абаха аргатай болоо гээ...

...ажахынууд, силосэй ам...ад, кукуруза, наран сэ...ргажа хүсэхэһөө урид ...хэ силос хээрын ногоо...остэ гэжэ таригдаһан ...ногоон һолоомоор, бу...ал ногоогоор эртын си...г дүршэлтэй. Түнхэнэй ...», Хяагтын Ранжуровай ...нэгээ колхозууд, Сэлэнгын ...рдэм» совхозууд жэлһээ ...эдэ мянган тонно эртын ...дэдэг. Байгша ондо эдэ ...уд мүн лэ эдэбхитэйгээр ...илос даража захалаа. Сэ... совхоз хара таряа сабша...рын ногоотой холёод, ни...а силос бэлдэбэ. «Сиби...олхоз энээндэ донник но...глэнэ. Сэлэнгын Кировэй ...тэ, Тарбагатайн Лени...эмжэтэ колхозууд полиин ...рмэдэһэ ногоо сабшажа, ...дарана.

...ашье һаа, энэ шухала ...ри үшөөл хангалтагүй...хидхэгдэнэ. Байгша ондо ...рботой байжа, хаа хаана...эдэһэ халаахай, үбһэ но...ганхай. Мүн шэмэтэ тэ...бэлэдхэхэ зорилгоор хэдэ ...гектар хара таряа, обёос ...һан байха юм. Эгээл мү...эдэ, таряанай залаалжа ...агта, тэрэниие силостэ ху...эрэгтэй.

...мал олоор үсхэбэрилжэ, ...шэмыень дээшэлүүлхэ, ...а мяха ехээр абаха арга ...онуудаа хүсэдөөр хэрэг...илтын табигдаад байха...этэ тэжээл — силос эл...бэлдэһэн лэ ажахынууд ...рилгые амжалтатайгаар ...жэ шадаха. Энээнэй хэ... байбашье, олохон кол...овхозууд эртын силос да...эхилэнгүй, хайран сагаа ...лдажа байнхай. Бэшүү...ухар-Шэбэрэй, Баргажанай, ...аймагуудай колхоз, сов...ай газар дээрэ силостэ ...ургамал, ногооной элбэ...ургабашье, энэ хүдэлмэри ...ые баримтагүйгөөр гэдэр...гдана. Олохон ажахынууд ...й ногоо хуряадаг комбай... мүнөө хүрэтэр заһаба... дүүргээгүй байһаар. Рес...ка дотор юрэнхы дээрэнь ...үзэхэдэ, силосэй комбай... хахадынь тооной бэлэн ...доогүй байшоо. Силосэй ...йнуудай заһабарилагдажа ...дүйһөө зарим ажахынууд ...гараар, косилкаар саб... тэрэнээ мори тэргээр, ...аар зөөжэ асараад, силос ...дэг машинаар тэрэнээ жэ.... Иимэ байдал Тарбагатайн ...нэй нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэнэ. Иигэжэ тэдэнэр хэды ехэ хүдэлмэриин хүсэ, мүнгэ зөөри гаргашална гээшэб.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хүдөөгэй ажалшадта хандахадаа, нэн түрүүн өөрын үнэ сэн багатай үбһэ тэжээл бэлэдхэхые уряална бшуу. Хямда сэнтэй тэжээл абтаа һаа, мал ажалай продуктнуудай өөрынь үнэ сэн бага байха бшуу.

Ушар иимэһээ силос даралгын хүдэлмэриие үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулха, силосэй комбайнуудые, автомашинануудые, тракторнуудые яаралтайгаар заһабарилжа дүүргээд, тэдэниие дүүрэн хүсөөрнь хүдэлгэхэ тон шухала. Силос, үбһэ хуряадаг комбайн, машинануудай заһабарилгада хэрэгтэй частьнуудаар колхоз, совхозуудые хангаха, заһабарилгын шанарые хинан шалгаха талаар республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэл, заһабарилгын гол мастерскойнууд (ЦРМ) онсо харюусалгатай.

Энэ шухала хүдэлмэриие нютагуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүриингөө анхаралда абажа, силосэй комбайн, автомашина, тракторнуудые хүсэд бэлэн болгожо, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэгтэй соонь табиха уялгатай. Тэрэшэлэн энэ жэлдэ таряанай олон комбайнууд силос хуряалгада тааруулагдаха байна. Энээниие управленинүүдэй, колхоз, совхозуудай инженер-механигууд өөһэдөө ударидажа, захадань түргөөр гаргаха уялгатай.

Байгша ондо таряалангай шэнээр хубаарилагдаһанай ашаар силостэ ороходо ургамалнууд хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ таригдаа. Тиимэһээ силос даралга дээрэ комбайн, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэхэ ушартай.

Силосэй комбайнуудые гурба-дүрбөөдөөрнь бүлэг болгожо, нэгэ газарта хүдэлгэхэдэ, аша үрэ ехэтэй гэжэ Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой, Хяагтын аймагай колхоз, совхозуудай дүршэл дээрэһээ элирэнхэй. Энэ дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо талаар Хяагтын нютагай үйлэдбэриин управлени ехэхэн оролдолго гаргажа байнхай. Һаяхан эндэхи управлениин совет зарлагдажа, үбһэ хуряалга, силос даралга, таряа хуряалга дээрэ техникые бүтээсэ ехэтэйгээр яажа ашаглаха тухай хэлсээ. Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхоз кукурузаар силос даралгые 15 үдэртэ дүүргэхын тула силосэй комбайнуудые олоорнь нэгэ газарта ябуулха гэжэ шиидээ. Энэ ушарта гансахан комбайнууд бэшэ, мүн ногоо зөөдэг автомашинанууд, силос нягтаруулан дарадаг тракторнууд дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэхэ болоно ха юм. Нүгөө талаараа, эдэ машинануудта техническэ туһаламжа хүргэхэдэ зохид байдаг.

Хура бороотой энэ жэлдэ сабшагдаһан ногоон хатажа үгэнгүй, гутахаяа һанана бшуу. Энэ ушарта хээрын ногоогоор, хулһа намагаар силос дарахада болохо.

Силосые һайн шанартайгаар даралгада онсо анхарал хандуулха шухала. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл дээрэһээ харахада, трактораар һайса нягтаруулан дарагдаһан лэ силос гутадаггүй, үбэлдөө ехээр хүрэдэггүй байна.

Нүхэд колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд! Эртын силос элбэг ехээр даража абахые оролдогты.

...арлаг үнеэдһээ—7-8 литр һү

...най хүхэ ногоондо ...лагдажа, хабдашаһан ...хүхэ дэлэнтэй болошо... үнеэд аятай зохидоор ...эжэ ябаһанаа һаагда...абаяа ороходоо, аалиха... хойно хойноһоо гэшэ...лдэһээр голлоно. «Хай... һүниинь гоожошохонь ...» гэһэндэл, үнеэдэйнгээ ...ые угтажа байһан һаа...дшье хүнэгүүдээ гар...барин, ажалдаа гарана. ...ишье болонгүй үдэшын һаам дүүрэбэ. Энэ үдэр «Улаан Аха» колхозой олохон һаалишад һү ехээр һааһан байгаа. Гансашье артель соогоо бэшэ, харин Ахынгаа аймаг дотор суурхажа ябадаг түрүү һаалишад Х-С. Дугарова, С. Добшонова, Н. Будаева гэгшэд нютагай үүлтэрэй, һарлаг үнеэдһээ үдэртэ 6-7 литр үдхэн тоһолиг һү һааба.

Колхозой түрүү һаалишад һү ехээр һаахадаа, түбхын түрүүн даадаг үнеэдээ һайнаар харууһалхые оролдодог, зоотехническэ заабаринуудые наринаар сахидаг юм.

—Үнеэдэй дэлэн хүхыень угаажа, нидхэржэ байгаад, хаба ээлжээень алдангүйгөөр һаажа байхада һүтэйшье байдаг,—гэжэ түрүүшүүл хөөрэлдэнэ.

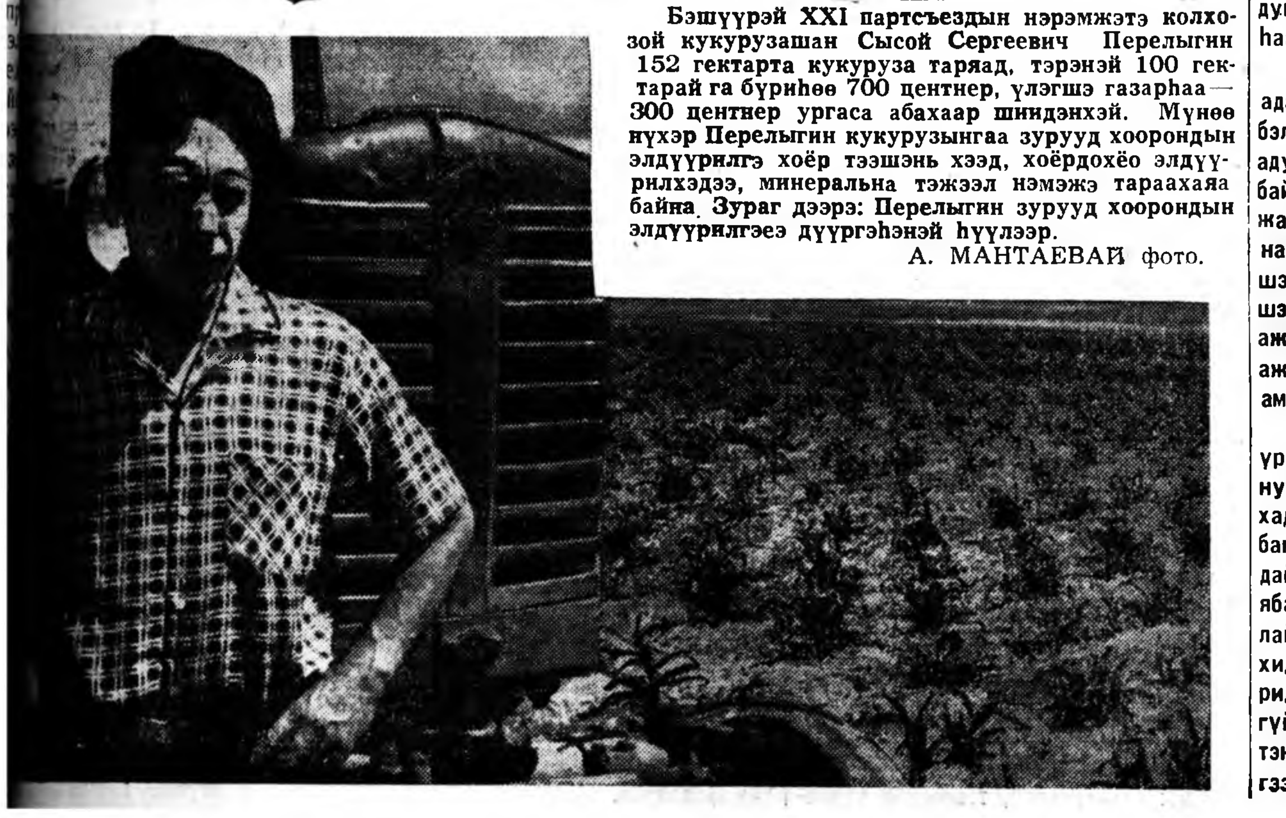
Тиихэдэ зунай үедэ үнеэд ногоо элбэгтэй газараар бэлшээгдэнэ, үдэртөө хэдэ дахин уһалагдана.

Тус артельтэй зэргэлээ байдаг «Коммунизм» колхозой һаалиин гүүртынхид хүршэнэрһөө балайшье дутуугүйгөөр ажалладаг юм.

Эндэхид абаһан уялгануудаа дүүргэхын хойноһоо хаба шадалаа гарганад.

Һаалишадай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Ольга Гармаева, Галина Габанова гэгшэд түрүүлжэ ябана. Эдэнэр даадаг 20—25 һарлаг үнеэдээ зүбөөр харууһалһанайнгаа ашаар һү һааха хахад жэлэйнгээ түсэбые 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргээ.

Д. Дугаров,
хүдөө бэшэгшэ.

Бэшүүрэй XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой кукурузашан Сысой Сергеевич Перелыгин 152 гектарта кукуруза таряад, тэрэнэй 100 гектарай га бүриһөө 700 центнер, үлэгшэ газарһаа — 300 центнер ургаса абахаар шиидэнхэй. Мүнөө нүхэр Перелыгин кукурузынгаа зурууд хоорондын элдүүрилгэ хоёр тээшэнь хээд, хоёрдохёо элдүүрилхэдээ, минеральна тэжээл нэмэжэ тараахаяа байна. Зураг дээрэ: Перелыгин зурууд хоорондын элдүүрилгээ дүүргэһэнэй һүүлээр.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Республикын колхоз, совхозуудай һү һаалга, гүрэндэ тушаалгын ябаса тухай

1962 оной июлиин 1-нэй мэдээгээр

Аймагууд	Һү абалга 1961 оной энэ үеынхитэй жэшэхэдэ (процентээр)		Гүрэндэ һү худалдалга (процентээр)	
	Түрүүшын хахад жэл соо	июнь һарада	хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ	июнь һарын түсэб
Баргажанай	109	109	75	107
Бэшүүрэй	110	151	79	94
Зэдын	98	111	83	105
Яруунын	110	111	77	80
Загарайн	105	11[illegible]	72	99
Захааминай	94	10[illegible]	80	95
Советскэ	102	103	90	121
Кабанскын	108	98	81	83
Хяагтын	80	99	69	88
Мухар-Шэбэрэй	99	124	76	84
Ахын	93	96	116	151
Прибайкалиин	95	100	72	93
Сэлэнгын	124	156	84	121
Тарбагатайн	105	129	85	110
Түнхэнэй	114	110	105	133
Хориин	109	128	87	127
Баунтын	126	107	113	116

Энэ жэл бороо хура элбэгтэй байжа, газарай гараса хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн, илангаяа хабар эртээнһээ эхилээд сабшалан, бэлшээриин үбһэ ногоон үндэрөөр ургажа, мал адуулхада, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэдэ таатай үе болонхой. Бэлшээриин газар муу, тиигээд һү һаалимнай дээшэлнэгүй гэжэ хэншье шалтаг барихагүй ха юм. Мүнөө жэлэй эрхэ байдалые нёдондонойхитой сасуулхаар бэшэ! Энэ жэлдэ колхоз, совхозуудай адууһа мал гансашье үбһэ тэжээлээр хангагдаха бэшэ, харин һү һааляа далай мэтэ билтаргаха байхал.

Арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ, малайнгаа ашаг шэмые горьтой дээшэлүүлжэ байһан ажахынууд олошоржо байнхай. Тусхайлан хэлэхэдэ, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Тарбагатайн, Хориин аймагуудай колхоз, совхозуудай һаалишад, мал адуулагшад ажалаа муу бэшээр эмхидхэнэ. Үнгэрһэн июнь һара соо дурсагдаһан аймагууд һү һааляа нилээд нэмээгээ. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагайхид энэ үе соо нёдондоной июнь һарынхиһаа 56 процентээр ехэ һү һаагаа. Тиихэдэ Бэшүүрэй аймагта 1,5 дахин, Тарбагатайн аймагта 29, Хоридо—28 процентээр, бүхыдөө республика дотор дунда зэргээр 15 процентээр ехэ һүн һаагдаа бшуу.

Һү ехээр һаадаг ажахынуудые адаглан харахада, илангаяа зунай бэлшээридэ үнеэдээ үдэр һүнигүй адуулдаг, саг соонь һаадаг, уһалдаг байха юм. Малаа һайнаар харууһалжа, зоотехническэ заабаринуудые наринаар сахижа байхадаал, ашаг шэмыень горьтой дээшэлүүлнэ гээшэл. Хэрбээ республикымнай бүхы ажахынууд түрүүшүүлдэл адляар ажалладаг һаа, мүнөө үедэ бүри ехэ амжалта туйлаад байха байгаабди.

Тэд олохон ажахынууд бирагүй урэ дүн харуулнал. Түрүү ажахынуудай ехэ амжалта туйлажа байхада республикымнай зарим—Кабанскын, Хяагтын, Ахын аймагуудай колхоз, совхозуудай гээгдэжэ ябадаг гайхалтай. Нёдондо байдалайнгаа муудажа ерэхэдэ хяагтынхид элдэб шалтагаануудые урдаа баридаг: бэлшээри муу байжа биранагүйбди гэлдэгшэ һэн. Мүнөөшье тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд тиимэрхүүгээр хэлэхэ хэбэртэй. Урда жэлэйхиһээ һураггүй дээрэ иимэ байдалда байгаад, һү һааляа доошолуулжа байһаниинь гэмшэхээр. Кабанскда ямар байдал тудаба гээшэб!.. Баһал ган гасууртай жэл тохёолдобо гэжэ гү? Тус аймаг нёдондонойхиһоо бага һү һаагаа ха юм.

Һү һаалгые дээшэлүүлхын тула Ахын аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бага оролдолго гаргана. Эндэхид үнгэрһэн хахад жэлэй туршада нёдондонойхиһоо бага һү һаагаа. Прибайкалиин аймагай бусад ажахынууд, Захааминай аймагаархин баһал ажалаа муугаар эмхидхэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ захааминайхид һү һаали ехээр нэмээжэ, КПСС-эй обкомой болон республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байгаа. Тэд мал ажал ехэтэй энэ аймагнай нэрэ хүндэеэ алдажархиба ха юм. Тэндэхид гансашье һүнэй түлөө тэмсэнэ бэшэ, харин энэ жэлдэ 12 мянган тугал абажа түлжүүлхэ гэһэн аад, мүртэйгөөр ажалланагүй.

Энээнтэй хамта, ажалаа һулаар эмхидхэжэ байһан бусад ажахынуудые нэрлэе. Республика дотороо жэшээ харуулха байһан Советскэ районой туршалгын ажахы үнгэрһэн зургаа һарын туршада һү һааляа оройдоол хоёр процентээр, тиихэдэ июнь һара соо 3 процентээр нэмээгээ. Зунай бэлшээриин үедэ малаа һайнаар адуулха, ашаг шэмыень горьтой дээшэлүүлхэ арга боломжо ехэтэй ажахы байгаад, гээгдэжэ ябана гээшэл.

Манай республикын ажахынууд һайнаар ажаллабал, нёдондонойхиһоо 2-3 дахин ехэ һү һааха аргатай байгаа. Арга боломжонуудай хүсэд хэрэглэгдэдэггүй, һү һаалга, гүрэндэ худалдалгын муугаар ябажа байһан ушар юунһээ элирнэб гэхэдэ: олонхи колхоз, совхозууд малаа мүртэйгөөр бэлшээнэгүй. Бэлшээриин ногооной шэмэ ехэтэйдэ һаалиин үнеэд үдэр һүнигүй адуулагдаха байһаниинь элитэ. Шалгажа үзэхэдэ, һү багаар һаадаг ажахынуудай фермэнүүдтэ малынь үглөөгүүр наранай дээрэ хөөрэһэн хойно бэлшээридэ гаргагдадаг, үдэшэндөө эртэ асарагдажа, хаагдажа хоногдоно. Олонхи ушарта һаалиин үнеэд үдэртөө үсөөн уһалагдана. Хоёрдохёор — һаалиин фермэнүүдтэ үнеэд зүбөөр һаагданагүй, зарим нютагуудаар үдэртэ гурба һаагдахын орондо хоёр һаагдана. Илангаяа шэнэ хашараг, гунжанууд түрүүшынхеэ тугаллахадаа, үдэртэ дүрбэ дахин һаагдаха байгаа. Энээнтэй хамта бусад фермэнүүдээр ажалай гурим наринаар сахигданагүй ха юм. Колхоз, совхозууд һаалишад, малшадай жэшээ болохоор ажаллаа һаань, ажалай нэмэлтэ түлбэри түлэхэ, тиигэжэ малшадые ажалдань урмашуулха аад, ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүйнь гайшалтай.

Колхозуудай правлени, совхозуудай дирекци болон партийна организацинууд малшадай дунда социалис мүрысөө хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл олоной шадабари болгогдохын тула анхарагданагүй. Һаалиин гүүртэнүүдтэ ажаллажа байдаг һаалишад, мал адуулагшадта арбан хоног бүридэ даалгабари үгтэхэ, энэ хугасаа соо ажалай дүн сэгсэлогдожо, саашанхи зорилгонууд табигдаха байгаад, энэ дутагдал хаа хаанагүй бии байһаар.

Оролдосо үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байдаг түрүү малшадай дүй дүршэл, онол аргые тайлбарилан ойлгуулха болоо һаа, тиимэ жэшээ манай республика дотор олон байха. Энээн тушаа Сэлэнгын совхозой Цайдамай ажахын тоосоондо ороһон һаалиин гүүртын хүдэлмэриие харуулхаар. Эндэхид малаа зунай бэлшээридэ гаргахынгаа урдахана үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һааха уялгануудые абаад, һү һааха, гүрэндэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхээр шиидээд ажаллажа ороһон юм. Тиигээд зунай сагта малаа шадамараар харууһалжа, хахад жэлэйнгээ түсэбые табан үдэрөөр урид дүүргээ. Мүнөө үедэ фермынхид бүришье оролдосотойгоор хүдэлжэ, үнеэн бүриин үдэртэ 10 килограмм һү һаана. Тиихэдэ түрүү һаалишад Мария Дашижапова, Екатерина Данзанова гэгшэд үнеэн бүриһөө 12 килограмм хүрэтэр һү һаадаг юм. Гүүртын үнеэд үдэртэ гурба дахин һаагдана, талха таряанай зүйл үгтэнэ. Мал адуулагшад нүхэд Ц. Очиров, Р. Тыкшеев, Б. Балданов гэгшэд малаа үдэр һүнигүй, бэлшээриингээ газарые һэлгэжэ байгаад адуулдаг заншалтай.

Зорилго юуб гэхэдэ, хүдэлмэридөө бии байһан дутагдалнуудые дары усадхаха тушаа нютагуудай управленинүүд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд хэмжээ абаха ёһотой.

МЯХА ЕХЭЭР АБАХА ГЭЭШЭ КОЛХОЗ, [...] СОВХОЗУУДАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗОРИЛГО

Түрүүшын шата дабагдахань

Орон доторoo мал ажалай продуктнуудые, нэн түрүүн мяха элбэг дэлбэг болгохо гэһэн партиингаа Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ ажахы бүхэн өөрынгөө хубитые оруулха уялгатай. Манай колхозой гэшүүд парти, правительствынгаа хүдөө ажалшадта хандаһан бэшэгтэй танилсажа, ажахынгаа арга боломжонуудые элишэлжэ, тусхай хэмжээ ябуулганuудые тодорхойлһон байна. Энэ жэлэй үлөөшэ һарануудта, ерэхэ 1963 ондо мяха абаха, гүрэндэ худалдаха арга боломжонуудаа тоолоод, тэрэнээ һаяхан колхозой бригаданuудта, хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэһэн байнабди.

Тоолоод үзэхэдэ, таряалангай 100 гектар бүридэ 75 центнер, элдүүриин бусад газарай 100 гектар бүхэндэ 16 центнер хүртэхөөр мяха абахын тула колхознай жэл соо 2258 центнер мяха абаха ушартай. Парти, правительствын тодорхойлһон түрүүшын энэ шатые манай колхоз 1963 ондо дабажа шадаха байна.

Байгша ондо нёдондонойхиһоо 400 гаран центнер ехэ мяхан абтажа, таряалангай зуун га бүхэндэ 60 центнер, элдүүриин бусад газарай зуун га бүхэндэ 12,8 центнер мяхан үйлэдбэрилэгдэхэ юм. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта гүрэндөө 890 центнер мяха худалдаха байгаад, тэрэнээ 905 центнертэ хүргэжэ, түсэбөө 101,6 процент дүүргэһэн байнабди.

Гүрэндэ мяха худалдаха энэ жэлэй хараа түсэбые дүүргэхын тула мүнөө үедэ дүрбэн гүүртэ мал, хамта 500 хашарагууд холын бэлшээридэ, һарьдагай тунга ногоондо адуулагдажа байнхай. Мал адуулагшадаар эрхим ажалша хүнүүд табигданхай. Шагдар Бабалаевай гүүртын малшад эрэ хашарагуудые тэндэ бэлшээн тарагалуулхадаа, шэгнүүрыень үдэртэ 900—1000 граммаар нэмээхэ гэһэн уялга абанхай. Тиигэжэ тэдэнэр июлиин нэгэнһээ сентябрь гаратар адуулхадаа, хашараг бүхэнэй шэгнүүрые 70—80 килограммаар нэмээхэ болоно.

Һарьдагта абаашагдаһан мал үдэр һүнигүй адуулагдана. Тэдэ мал оройдоо хашаада хаагдадаггүй. Мал адуулагшад өөһэдөө брезент майханда байжа, бэлшээриин һайнине бэдэрээд, малтаяа нүүжэ байдаг.

Холын бэлшээридэ хүдэлдэг малшадые культурна талаар хангахын тула колхозой правлени арбан радиоприёмник «Посылторгдо» захил хээд байнхай.

Бэлшээн таргалуулагдажа байһан мал август һараһаа эхилээд гүрэндэ тушаагдаха юм. 20 хоног бүхэндэ 130—140 толгой хашарагууд тушаагдажа байхаар хараалагданхай.

Тиигэжэ колхознай энэ жэлдэ 2840 центнер шэгнүүртэй мал үүсэлхэ, гүрэндэ худалдаха гэһэн түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэхээр зоригжонхой.

Ерэхэ жэлдэ үхэрэй мяха ехээр абажа, парти, правительствын тодорхойлһон түрүүшын шата дабахын тула малай тоо олошоруулха энэ жэлэй түсэб заатагүй дүүргэхэ болонобди. Хэрбээ энэ жэлэй эсэстэ 5600 толгой эбэртэ бодо малтай байха түсэбтэй һаа, мүнөө 6200 үхэртэй байнабди. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 200 тугал абтахаар хүлеэгдэнэ.

Тугаллаһан үнеэдые, эмэ хашарагуудые ороондо оруулха, искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ колхозой правлени онсо анхаралаа хандуулна. Мүнөө үедэ 600 эмэ хашарагууд 4 гүүртэ болгогдожо хубаарилагдаад, тус бүхэндэнь буханууд табигданхай. Тиигэжэ үнеэдэй тоо эрид олошорхо болоно. Хэрбээ энэ жэлэй эсэстэ 1970 үнеэтэй байбал, хойто жэлдэ 2500 үнеэтэй болохобди.

1963 ондо энэ колхоз таряалангай 100 гектар бүридэ 75 центнер, элдүүриин бусад газарай 100 га бүхэндэ 16 центнер мяха абахаар шиидэбэ.

Үхэрэй мяха ехээр, хямда сэнтэйгээр абаха зорилгоор колхознай мяха абаха шэглэлтэй тусхай фермэ эмхидхэһэн байна. Тус фермэдэ мүнөө 1900 толгой эбэртэ бодо мал бии. Эндэ хамтадаа 10 гүүртэ мал харууһалагдана. Тэдэнэй дүрбэн гүүртэдэнь 620 үнеэ 2-2 тугал хүхүүлжэ тэнжээнэ. Бэшэ гүүртэнүүдтэнь эрэ буруу, хашарагууд түлжүүлэгдэнэ, голодоһондо гараһан мал таргалуулагдана.

Мяханай товарна фермын (даагшань Санжа Эмэгенов) үнеэд, эмэ хашарагууд хальмаг үүлтэрэй, мүн һарлаг бухануудаар үрэжүүлэгдэнэ. Фермэдэнь хальмаг үүлтэрэй 7 буха, һарлаг 7 буха би юм. Нёдондо хальмаг үүлтэрэй бухануудаар үрэжүүлэгдэһэн үнеэдһээ мүнөө жэлдэ 200 гаран тугал абтаад байнхай.

Энэ фермэ дотор ажахын тоосоондо ороһон тусхай бригада эмхидхэгдээ. Тэрэ бригадые дүршэл ехэтэй малшан Гармажаб Логинов хүтэлбэрилдэг юм. Энэ бригада бүхы хүдэлмэреэ өөһэдынгөө хүсөөр хэдэг. Мүнөө үедэ энэ бригада үбһэндөө оронхой. Энэ жэлдэ тэдэнэр 2500 центнер үбһэ абажа, бригадынгаа малые тэжээлээр хүсэд хангаха зорилготой.

Эды шэнээн ехэ үхэрэй мяха абахын тула ниитынгээ адуу мал үбһэ тэжээлээр хүсэд хангаха эрилтэ табигдана.

Колхознай энэ жэлдэ 100 гаран гектар шэнэ газар элдүүрилжэ, хамтадаа 500 гаран гектарта тэжээлэй ургамалнуудые тариһан байна. Гадна 300 гектарта наг шэбхэ гаргагдажа, сабшалан үтэгжүүлэгдээ.

Мүн нилээд ехэ сабшалан шугы бургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн байха юм. Эдэ бүгэдын ашаар байгша ондо 5500 гектар сабшалангайнгаа га бүриһөө 10—11 центнер үбһэ абаха гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 15 мянган центнер үбһэ ехээр хуряаха зорилготойбди. Тиигэжэ бүхыдөө 55000 центнер үбһэн бэлэдхэгдэхэ ушартай. Гадна 2000 тонно силос дарагдаха юм.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эхилэнхэй. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хамта 30 звено, 200 гаран хүн ажаллаха. Үбһэ сабшалгада 30 морин косилка, 4 тракторай косилка ябаха.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ амжалтатайгаар үнгэргэхэ зорилгоор колхозой правлени, партийна организаци бригаданuудай хоорондо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Мүрысөөнэй дүн 10 хоног бүри согсологдожо байха. 10 үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэһэн хүнүүдтэ шан барюулагдаха.

Колхозой гэшүүд хараалһан түсэбөө хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө үсэд шангаар ажаллажа, ерэхэ жэлдэ «75-16» гэһэн шатые дабаха байһаниинь дамжаггүй.

С. САНЖИТОВ,
Захааминай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые эндэхи Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд халуунаар дэмжэн абаад, ниитынгээ малай ашаг шэмые горьтойгоор дээшэлүүлхэ зорилго табинхай.

Мүнөө жэлдэ тус колхоз 5400 центнер мяха, тэрэ тоодо үнгэрһэн хахад жэлэй туршада, 1750 центнер мяха худалдаха түсэбтэй байгаа. Колхозой малшадай һайнаар ажаллаһан дээрэһээ артелиинхид 1971 центнер мяха гүрэндэ оруулжа, зургаа һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амараигүй, жэлэйнгээ түсэбые дүүргэхын тула эндэхи малшад бүхы хүсэеэ гарганад. Колхозой түрүү малшан Владимир Дабаев намар тушаагдаха малаа һайса таргалуулжа, июнь һара соо тус бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдэ 1150 граммаар нэмээгээ. Мүн Жамбал Цыреновэй даадаг 175 хашарагууд хоног бүри нэгэ-нэгэ килограммаар нэмээгдээ.

Мал ажалай продуктнуудые элбэгээр тушаахынгаа хажуугаар, колхозой правлени, партийна организаци тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр ябуулна. Энэ жэлдэ колхознай 60 мянган центнер үбһэ бэлэдхэжэ абахаар хараалба.

Ц. Жамбалов,
колхозой гэшүүн.

Байдалнай бирагүйхэн

Мал ажалай ашаг шэмэ абалгые ойрын жэлнүүдтэ ехэдхэхэ тушаа парти, правительствамнай анхарал оролдолго ехээр гаргана гээшэ.

Гэбэшье ажалай эмхидхэлэй талаар дутагдалнууд олон. Манай Хэжэнгын совхозой гурбадахи фермын ажал үшөөл хангалтагүйгөөр ударидагдана. Тус фермэдэ ямаршье ажалда хабаададаггүй хүнүүдшье бии. Тиимэ хүнүүдые ажалда хабаадуулха талаар хэмжээ абтадаггүйнь гайхалтай. Тиихэдэ хонишодой томодхогдоһон бригаданuудта ажалаа хүтэлбэрилжэ шадаха бэлэдхэл һайнтай хүнүүд табигданагүй. Мүнөө эндэ хонишодой томодхогдоһон хоёр бригада эмхидхэгдэнхэй.

Ажалай муугаар эмхидхэгдэнһэнһээ боложо, үнгэрһэн жэлдэ фермын олон мал үхэһэн, илангаяа түлнүүд олоороо гарзалаа. Энэ шалтагаанһаа тус фермэдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган абтаагүй бшуу. Гадна эндэ сабшалан, таряалангай үрэжэл ехэтэй газарнууд бии. Хэрбээ тэрэниие аша үрэтэйгөөр хэрэглэбэл, адууһа малаа хүсэд таргалуулжа, үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ абаха аргатай байгаабди. Теэд арга боломжонь мууса хэрэглэгдэнэ.

Саашань абажа харахада, совхозой зөөридэ гамгүйгөөр хандаха ушар али олон тохёолдоно. Тусхайлан хэлэхэдэ, Ородой Адаг гэжэ газарта үнгэрэгшэ жэл автомашинын гараж баригдаһан аад, мүнөө ашаглагданагүй. Мүнөө тэрэнь хэрэглэгдэхэеэ болижо, полынь абташанхай.

Фермые ударидагша нүхэр Амагаев гол тосхонһоо аяар хорёод модоной газарта байдаг. Тэндэһээ үдэр бүри тооной машинаар гү, али мотоциклаар ябажа ажалладаг заншалтай.

Энэ фермын ажалай эмхидхэлые һайжаруулха тушаа хэмжээ абтахаар болоо.

Ц. Тогтохоев.

Мяха, һү элбэгээр абахын хажуугаар арад зоной хэрэглэмжэдэ үндэгэ элбэгээр абажа угэхэ гээшэ мүн лэ ехэ удха шанартай. Тарбагатайн аймагай колхозуудта үндэгэ олоор абадаг дүй дүршэлтэй тахяашад олон юм. Тэдэнэй дунда Крэстинья Григорьевна Сазонова суурхадаг.

Энэ жэлэй үнгэрһэн 6 һарын туршада эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим шубуушан К. Г. Сазонова тахяа бүриһөө 55 үндэгэ абаад байнхай. Тэрэ түсэбэй ёһоор энэ үедэ тахяа бүриһөө 42 үндэгэ аба-

ха ёһотой шубуушан[...] харууһалг[...]

Хайшан[...] аргаар [...] абанат г[...] хяашанда [...] рэ иигэж[...]

—Үндэ[...] хын тула [...] үдэртөө 3-[...] лүүлхэ, с[...] бэр уһаар[...] хала. Т[...] зүйлэй т[...] һэлгэжэ б[...] би. Үг[...] таряа үг[...] халуун у[...] һэн холи[...] тэдэг. Мүн[...] лан татаа[...] тахяануу[...] байдаг. Зу[...] хяануудта[...] эдюулдэг, [...] ральна тэ[...] дуулдаггүй[...] фермэдэ [...] дай үндэг[...] нууд хүсэд[...] хеэрэгдэнх[...]

Колхозо[...] хяашан К[...] горьевна [...] хяа бүриһ[...] үндэгэ аба[...] гаяа үлүү[...] байһандаа [...]

З. [...]

Хямда сэнтэй эдеэ хоол ехээр абаха

Экономикын асуудал

Ямар нэгэн продукт абахын тулада гараһан зөөри хэрэгсэл ба ажалай түлбэриие мүнгэндэ оруулхада, продуктын өөрынь үнэ сэн болодог. Энэмнай предприятиин хүдэлмэриие бүхы талаһаань—ашаг олзотойгоор хүдэлнэ гү, али үгы гү гэжэ бултыень харуулдаг байна. Мүн гүрэнүүд, предприятинууд хоорондохи экономическа харилсаа тааруулдаг үүргэтэй юм.

Продуктын өөрынь үнэ сэн хадаа бригада, фермэнүүдэй хүдэлмэриие али али тээһээнь хинахада туһалдаг, үйлэдбэриин участок бүхэнэй гаргаша ба олзо доход сасуулжа үзэдэг, үйлэдбэриин гаргашые жэл жэлээр сасуулан харахада туһалдаг байна. Мүн ажахые эрхилдэг гурим ёһо, хүтэлбэриин зүб бурууе гэрэл мэтээр харуулдаг гээшэ. Продуктын өөрынь үнэ сэн хаража үзэхэдэ, үйлэдбэридэхи гээгдэнги участогынь, дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие зайсуулха хэмжээн сагсоогоо абтадаг гээшэ. Юумэнэй сэн гаргаха хэрэгтэ шухала үүргэтэй байдагаараа продуктын өөрынь үнэ сэн экономическа ехэ удха шанартай юм. Эдеэ хоолой зүйл абахадаа гаргашыень хорооходо, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн хямдардаг. Колхозууд ба совхозууд ехэ хүсэ гаргашалжа мяха, һү абадаг зандаа, энэнь гүрэнэй худалдан абадаг сэнгһээ һураггүй ехэ. Олзо доход оруулдаггүй, харин гарза хохидолдо оруулдаг мал ажалтай колхозууд олон гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Хандалга соо хэлэгдэнэ. Колхозуудта эдеэ хоолой зүйл ехээр абажа, олзо доходтой болгохын тулада КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет мяха худалдан абаха сэн 35 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

Продуктын өөрынь үнэ сэн хадаа оронoй нютаг нютагуудта хүдөө ажахын үйлэдбэри хэр олзо доходтойгоор эрхилэгдэжэ байна гэжэ харуулдаг, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо зорилгоор районуудта, колхоз, совхозуудта энэ һалбариие тааруулан мэргэжүүлхэдэ туһалдаг байна. Иигээд байхадаа, продуктын өөрынь үнэ сэн гээшэ ямаршье предприятиин, тэрэ тоодо совхоз, колхозой хүдэлмэриие харуулһан хэмжүүр мүн болоно. Предприятиин хүдэлмэриин бүхы үрэ дүн— ажахые хүтэлбэрилгэ, ажалай бүтээсэ, материальна хэрэгсэлнүүдые гаргашалга, машина техникэ ашаглалга, ажалай журам сахилга болон бэшэ зүйлнүүд булта харуулагдадаг байна.

Удха шанарайнгаа талаар продуктын өөрынь үнэ сэн олон ондоо байдаг. Гаргашынгаа талаар—үйлэдбэриин, коммерческэ гэдэг; үйлэдбэридэ дүүргэдэг үүргынгээ талаар—түсэбөөр хараалагдаһаниинь, бодотоор гаргашалагдаһаниинь гэдэг; үйлэдбэриин хэмжүүрэй талаар—предприятиин (колхозой) гү, али участогай (фермын, бригадын) абаһан продуктын өөрынь үнэ сэн гэдэг юм.

Үйлэдбэридэ хэгдэһэн гаргаша, продукци худалдаха хэрэгтэ гараһан гаргаша (продукци худалдаа наймаанай газарта абаашаха, элдэб татабари гэхэ мэтые) нэмэхэдэ, продукциин коммерческэ өөрынь үнэ сэн болоно.

Продукциин өөрынь үнэ сэн хадаа элдэб зүйлэй гаргашаһаа бүридэдэг байна. Жэшээнь, ургамалай ажахын продуктын өөрынь үнэ сэн иимэ гаргашаһаа бүридэдэг: ажалай түлбэридэ, үрэһэнэй таряанда, үтэгжүүлгэдэ, горючи ба түрхидэг материалда, элдэб хоро химикадуудта, электрын элшэ хүсэндэ, гол шухала хэрэгсэлые шэнэлхэ хэрэгтэ хэгдэһэн мүнгэ зөөри ороно. Мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлэй өөрынь үнэ сэндэ үрэһэндэ, үтэгжүүлгэдэ ошодог гаргаша ородоггүй, харин үбһэ тэжээл, мал аргалхада гарадаг эм домдо хэһэн гаргаша ородог байна.

Хэгдэһэн гаргаша хоёр ондоо байдаг: үйлэдбэритэй сэхэ холбоотой гаргаша, нүгөөдэнь үйлэдбэритэй холбоогүй (косвенно) гаргаша гэжэ байдаг. Жэшээнь, ургамалай ажахыда иимэ гаргаша хэгдээ: эндэ хүдэлһэн колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэдтэ түлэһэн мүнгэн, үрэһэ хүрэнгэдэ, хоро химикадуудта, үтэгжүүлгэдэ, транспортын, унаагай мал харалгада хэгдэһэн гаргаша, гэр байшангуудые, машина заһабарилгада, таряанай хранилищи заһабарилгада гараһан гаргаша гэхэ мэтэ болоно.

Мал ажалда хэгдэһэн сэхэ гаргаша гэбэл: мал хаража байһан колхознигууд гү, али совхозой хүдэлмэришэдтэ үгэһэн түлбэри, малай үбһэ тэжээлдэ гараһан гаргаша, байра, түхеэрэлгэнүүдые шэнэлэн заһалгада хэрэглэһэн зөөри, бага зэргын заһабарида, гэр байрануудые түлихэ, гэрэл үгэхэ хэрэгтэ гараһан гаргаша, горючи ба түрхидэг материалай, электрын элшэ хүеэнэй, элэжэ һалаһан бага зэргын зэбсэг түхеэрэлгын сэн, унаагай мори, сар харууһалга, автомашинануудые ашаглалгада гараһан мүнгэ зөөри оролсодог байна. Мүн бэшэ туһаламжын ажахынуудай (автотранспорт, мори унаа, заһабарилгын мастерской гэхэ мэтэнүүд) гаргаша үйлэдбэридэ хэһэн сэхэ гаргашада ородог юм.

Үйлэдбэритэй сэхэ холбоогүй (косвенно) гаргашань ямар бэ гэхэдэ, үйлэдбэриин захиргаантай холбоотой гаргаша болоно. Иимэ түхэлэй гаргаша хадаа тус тус һалбариин ба ниитэ ажахын гээд байдаг юм. Һалбариин—ургамалай ажахын гаргашые тоолоходо иимэ: агрономуудай, таряан ажалай бригадануудай бригадирнуудай, тоо бүридхэлшэдэй ажалай түлөөһэн, бүхы һалбаридаа — газар таряаландаа хэрэглэдэг байрануудые (кладовойнууд, машинын сарай) заһабарилгын гаргаша, элэжэ һалаһан бага зэргын зэр зэмсэгэй сэн, һалбариин мэргэжэлтэдые, бригадирнуудые шарадаг хүнгэн машинануудай гаргаша болон бусад ороно. Мүн мал ажалда гараһан гаргашанууд һалбариин гэдэг юм.

Ниитэ ажахын гаргаша гэхэдэ, иимэ: захиргаанай, тоосооной хүдэлмэрилэгшэдэй, хамтын складуудые, амбаарнуудые даагшанарай, һүниин харуулшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэн, гэр байрануудай бага зэргын заһабари, түлэхэ, гэрэл үгэхэ хэрэгтэ гараһан мүнгэ зөөри, почто, телеграфай гаргаша, саг зуураар абаһан банкын урьһаламжын процентдэ түлэхэ мүнгэн оролсоно.

Продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулһан байбал, материальна ба мүнгэн зөөри гамтайгаа[...] һан, хямда сэнтэй ехэ [...] һан болоно. Ургамалай [...] дукциин өөрынь үнэ с[...] рилгада хэгдэһэн гаргаш[...] най ургасын хэмжээнһэ[...] Центнер гү, али тонно [...] хадаа бага үбһэ тэжээл[...] һаа, мал ажалай продук[...] үнэ сэн хямда байха, а[...] той, фермэнүүдэй мал[...] бүтээсэтэй, малайнь аш[...] байха болоно.

Республикын колхозууд ба совхозуудта мал аж[...] дукциин өөрынь үнэ сэн харуулһан таблица

(1 центнертэ гаргаһан зөөри түхэригөөр харуул[...])

Эдеэ хоолой зүйл	Колхозууд 1958	1960	1961	Совхо[зууд] 1958	19[...]
һүн	10,0	14,5	15,6	10,4	13,[...]
ноoһон	194,1	224,2	210,4	232,4	208,[...]
хашараг, буруугай таргалһан шэгнүүр	63,4	58,9	58,0	60,4	63,[...]
гахайн таргалһан шэгнүүр	139,5	107,6	109,2	97,6	83,[...]

Энээн дээрэһээ харахада, манай республикын колхоз, совхозуудта мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйл угаа үнэтэй болоно. Тиихэдээ колхозуудта һүнэй өөрынь үнэ сэн 1958 онойхиһоо һураггүй үнэтэй—10 түхэригтэ байһанаа, 1961 ондо 15,6 түхэригтэ болоһон байна. Совхозуудта мүн лэ энэ үе соо 10,4 түхэригһөө 15,7 түхэриг болоо. Гадна совхозуудта абтаһан эдеэ хоолой зүйлэй өөрынь үнэ сэн колхозойхиһоо үнэтэй гэжэ тоо, баримтанууд харуулба. 1961 ондо 28 совхозой 12-ынь гарзатайгаар хүдэлжэ гараа. Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо эгээл хямда һүн абтаһан байгаа (1 центнерынь 9,10 түхэригэй болоһон байба). Ажахын гол[...] дые, тэрэ тоодо һү һаа[...] нүүдые ажахын тоосоо[...] най ашаар энэ туйлагд[...] лэхэ хэрэгтэй. Түнхэн[...] колхоздо эгээл үнэтэй [...] байгаа (25,4 түхэриг). М[...] тайн, Сэлэнгын аймагу[...] зуудта һүнэй өөрынь ү[...] байһан зандаа.

Колхозууд ба совхоз[...] продукциин өөрынь үнэ [...] руулха гээшэ угаа шуха[...] нартай гээшэ. Абтадаг [...] өөрынь үнэ сэнгэй хүнд[...] доруулан элирүүлхын тү[...] шые дэлгэрэнгыгээр (к[...] статьягаар) хаража үзэ[...]

Республикын колхоз, совхозуудта һүүлэй жэлнүүдтэ цент[...] өөрынь үнэ сэн юунһээ бүридэнэб гэжэ харуулагдана (п[...])

Ямар гаргаша хэгдээб	Колхозууд 1958	1960	1961	Совхо[зууд] 1958	[...]
Ажалай түлбэри;	37,2	35,0	46,3	37,8	37[...]
Үбһэ тэжээл	40,3	37,9	33,9	15,2	4[...]
Үйлэдбэридэ хэгдэһэн бэшэ гаргаша	16,2	14,7	12,7	6,6	1[...]
Накладной гаргаша	6,3	12,4	7,1	10,4	10[...]
Хамтадаа бүхы гаргаша	100,0	100,0	100,0	100,0	100[...]

Продукциин өөрынь үнэ сэн юунһээ бүридэнэб гэхэдэ, эдеэ хоолой зүйл абалгада ямар, хэды шэнээн гаргаша хэгдээб гэжэ харагдана. Энэ таблицаһаа харахада, һү абахадаа ажалай түлбэридэ хамагһаа ехэ гаргаша (колхозуудта —46,2 процент, совхозуудта —37,9 процент) гарана, тэрэнэй удаа үбһэ тэжээл (35—40 процент) гаргашалагдана гэжэ элирнэ. Тиимэһээ эдэ гаргашые хорооохо хэрэгтэ нэн түрүүн һаналаа табиха гэжэ эндэһээ харагдана. Манай зоотехнигүүд, экономистнууд мал эдеэлүүлхэ түрүү арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ, ямар үбһэ тэжээлээр ямар түрэлэй мал барихада һайн бэ гэжэ харуулха ёһотой гэжэ энээнтэй дашарамдуулан хэлэлтэй. Энэмнай айхабтар шухала асуудал мүн, юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээл бэлдэлгэдэ гаргаша ехэ байһан зангаараа.

Республикын хүдөө а[...] гэжэлтэд ямар тэжээл б[...] ха, һү болон бэшэ эдеэ [...] абахада, өөрынь үнэ сэн [...] хаб гэжэ нютаг нютагу[...] ги дурадхал зохёохо у[...] һэ тэжээлые зүбөөр ш[...] мууень илгажа шадааг[...] хоолой зүйлэй өөрынь ү[...] даруулха тухай ёһотоор [...] аргагүй байна. Гарһан[...] эгээл ехэ тэжээлэй еди[...] ургамалнуудые шалэжэ [...] рэгтэй, ажахын арга бол[...] хүсэдөөр хэрэглэжэ, [...] өөрынь үнэ сэн хямдару[...] оролдохо ёһотой гэжэ Н. [...] ходо заадаг гээшэ.

Б. [...]
эрдэм шэнжэлэлгын инс[...] научна хүдэлмэ[...]

Управленинүүдэй парторганизацинуудта

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин партийна эхин организациин нэмэл суглаан һаяхан үнгэрөө.

Хэгдэжэ байһан ажал тухайгаа управлениин ахалагша зоотехник Б. Б. Базаров, ахалагша агроном А. А. Никитин, инспектор-эмхидхэгшэ нүхэр Капустин, агрономууд Филиппов, Никитин болон бусад хөөрэжэ үгөө.

Суглаан дээрэ КПСС-эй обкомой парторг Н. В. Федоров үгэ хэлээ.

К. Шомоев,
Хяагтын нютагай үйлэдбэриин управлениин партийна организациин секретарь.

Зунай зүлгэ ногоон дээрэ мал бэлшээн таргалуулхада үнэ сэн багатай мяхан абтадаг. Зураг дээрэ: Буряадай хүдөө ажахын институдай һуралсалай-туршалгын ажахыда 7-8 һаратай тугалнууд бэлшэжэ ябана.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

МҮНӨӨ ҮЕ САГАЙ ИЛАГДАШАГҮЙ ТҮГЭЛДЭР ХҮДЭЛӨӨН

...ВА, июлиин 12. Буу зэбсэг бүгэдэ ...э хуряахын, эб най- ...й түлөө бүхэдэлхэйн ... мүнөөдэр дүрбэдэхи ...үдэлмэрилжэ оробо. ...тэ хабаадагшад Крем- ...ъезднүүдэй ордоной болоһон пленарна за- ... мүнөө дахяад булта- ...араа.

...удай энэ агууехэ ху- ...шатай һайнаар үнгэр- ...а. Тэрэнэй түүхэтэ ...нар хаа хаанагүй мэ- ...э. Манай үе сагай ... шухала асуудал, бү- ...үрэлтэнэй һанаа сэдь- ...ожо байһан асуудал ...а заседанинууд дээрэ, ...нуудта, подкомисси- ... бүлэгүүдтэ зүбшэн ...нэ.

...бсэггүйгөөр, дай хэн- ... дэлхэй дээрэ амгала- ...аһууха тухай конгрес- ...буна дээрэһээ сууряа- ...улдадаг зоригжуулхы ...уряанууд бүхы түби- ...хэдэн олон зуун мил- ...нүүдэй зүгһөө ехээр ...н дэмжэгдэнэ.

... арадай һайн һайхан ...гые, буу зэбсэг бүгэдэ ...эз, хүсэдөөр хуряаха ... асуудалаар Советскэ ...ьствын баримталдаг ... хараа бодолые СССР- ...истрнүүдэй Соведэй Тү- ...шэ Н. С. Хрущев үгэ хэ- ... найруулһан байна. Энэ ...легадууд, ажаглагшад, ... бүхы оронуудай оло- ...ол анхаралаа хандуул-

...айрамдалай тала ба- ...ай хүсэн түгэс хүдэ- ...илагдашагүй. Тэдэнэй ...да уулзалга хадаа бү- ...дуудай дэбжэлтын, зол ...ай түлөө, дай һүжэ- ...ые илахын түлөө тэм- ...айхамшагта шата бо- ...гэхэ байна. Конгрессэй ...эрэ дэлхэйн бүхы оро- ... абтаһан бэшэгүүд бо- ...еграммануд соо иимэ ... нэгэн һаналтайгаар ...ана.

...ин 12-ой үглөөнэй за- ... дээрэ г-жа **Субандрио** ...ези) түрүүлэгшээр һуу-

... найрамдалай Бүхэдэл- ...оведэй президент-гүй- ...э профессор Джон ...ай бэшэгтэ 18 гүрэнэй ...эгшэдһөө бүридэһэн ...дтэ хабаададаг оронуу- ...рим правительствануу- ...лгойлогшонорой харюу- ...шагдаа.

...ыниин Арадай Республи- ...Министрнүүдэй Соведэй ...эгшэ Ион Георге Мауре- ...шэгые академик М. Раля ... Буу зэбсэг бүгэдэ нии- ... хүсэдөөр хуряаха та- ...Советскэ Союзай дурад- ... бодото тодорхой, үрэ ... программые манай орон ... дэмжэнэ гэжэ Румыниин ...ельствые толгойлогшо ...һан байна.

...ыниин правительствын ...жын ёһоор, 18 ороной тү- ...гшэдһөө бүридэһэн коми- ...у зэбсэг бүгэдэ ниитээ- ...үсэдөөр хуряаха тухай ...рые зохёохотоёо хамта, ...оорондын шахардуу шан- ...дал һуларуулха зарим ...энүүдые дары түргэнөөр ... зэргэтэй.

...ословакиин правительст- ...үрүүлэгшын уялгые дүүр- ... Яромир Доланскийн бэ- ... академик Е. Мацек ун- ...«Буу зэбсэг бүгэдэ нии- ...э, хүсэдөөр хуряаха тухай ...ал амжалтатайгаар ...хэлгые шухалын шухала ...ал, гадаадымнай полити- ...гол зорилго болоно гэжэ ...словакиин правительство ...но». Чехословакиин пра- ...ство хадаа буу зэбсэг ...ха договор баталха тухай ... ниитээрээ, хүсэдөөр ...скэ правительствын ду- ...лые бүрин дэмжэнэ, энэ ...го бэелүүлгэдэ эдэбхи- ...эр туһалха байна гээд бэ- ...соо хэлэгдэнэ.

...хэйн гурбадахи дайнай ...хэ аюулай тохёолдоод ... дээрэһээ, бидэнэр эндэ ...раабди. Иимэ дайнай һү- ...эл, мүнөө бии байһан буу ...гэй хэрэглэгдээшье һаа, ... зуун миллион хүн алуу- ...юдуулха байна гээд, кон- ...тэ айлшан боложо ерэһэн ...иин парламентын гэшүүн ...ей **Силвермэн** мэдүүлээ.

Шэнэ дайнай аюул зайсуулхын тулада «хоёр тала хэлсээ баталха ёһотой» гэжэ тэрэ хэлээ.

Америкын ядерна тэһэрэлгэ тон дээрэ хэһые Силвермэн уур сухалтайгаар буруушаагаа. «Конгрессэй сугларһан үдэр США атомна бомбые замбуулинай дайда соо тэһэлжэ, дэлхэйн олониитын һанамжые хэрэгсээхэгүй ябадал убайгүйгөөр, уймар тэнэгээр гаргаһан байна» гэжэ тэрэ хэлээ.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шан олгодог комитедэй түрүүлэгшэ академик **Д. В. Скобельцын** Гвинейн Республикын президент **Секу Туре** гэгшын бэшэгые уншаа.

Эб найрамдалай Цейлоной комитедэй вице-президент **Сильва,** Цейлоной премьер-министр **Бандаранаике** гэгшын бэшэгые уншаба. «Буу зэбсэг хуряалга манай үе сагай тон шухалын шухала асуудал болоно гээд эб найрамдалда дуратай бүхы хүнүүдтэл адли бидэнэр этигэнэбди. Энэ асуудалые шиидхэбэл, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохо, хүн түрэлтэнэй ажабайдалые һайжаруулха хэрэгтэ ехэ удха шанартай байха» гээд тэрэ бэшэг соонь заагдана.

Шухала асуудалнуудые шата шатаар бэелүүлжэ, бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха хэрэг шиидхэжэ болохо гээд Цейлоной правительство тоолоно.

Буу зэбсэг хуряалгаар эмхидхэгдэһэн 18 гүрэнүүдэй хабаададаг Комитедэй хүдэлмэридэ бээ абанги оронууд эдэбхитэйгээр хабаадача. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, буу зэбсэг хуряалга бүхы дэлхэйн арадуудта хабаатай хэрэг болоно гэжэ Бандаранаике гэгшын бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Бүхэдэлхэйн энэ конгресс дэлхэйн олониитэ зоной һанамжые тодорхойлхо. Конгрессэй удха шанар иимэ байна гээд Цейлоной премьер-министр тоолоно.

Революцида туһаламжа хүргэһэнэйнь, Эхэ оронойнай бээ даанхай байдалтай болохо тэмсэлдэ туһалһанайнь түлөө Советскэ Союзай арадуудта Алжирай арад халуун баяр хүргэнэ гээд Алжирай делегациин гэшүүн **Мохаммед Ялаа** хэлэбэ.

130 жэлэй туршада колониальна дарлалта доро Алжир байһанаа мүнөө бээ даанхай байдалтай болобо гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Илалта туйлахын түлөө Алжирай арад зон туйлай ехэ хохидолдо ороо. Бүхы дэлхэйн демокрадуудай, демократиин эрхэ сүлөөгэй ёһо заншал сахидаг олон миллион французуудай дэмжэлгын ашаар Алжир бээ даанхай байдалтай болобо.

Элдэб янзын хүнүүд байдаг гээд Алжирай хүн зон тоолодог гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглээ. Ёһотой Франци гэжэ бии, Франциин гайхамшагта хүбүүд гэжэ бии. Энэ конгресстэ хабаадажа байһан Франциин гайхамшагта хүнүүдые Алжирай делегациин нэрэһээ амаршалнаб гээд Мохаммед Ялаа мэдүүлбэ.

Бээ даанхай байдалтай болоһон ушар Алжирай революциин дүүрэһэниие тодорхойлногүй. Эхэ ороноо ядуу тулюур байдалһаа хүсэдөөр сүлөөлхын, Алжирай хүн бүхэнэй өөрынгөө бэлиг шадабариие харуулха аргатай болохын түлөө арад зомнай тэмсэхэ гэжэ Мохаммед Ялаа үргэлжэлүүлбэ. Алжирай арад зон эб найрамдалай хэрэгтэ үнэн сэхэ. Хододоо буу зэбсэг ехээр бэлдэхэ ябадалые буруушаадаг, хариин сэрэгэй баазануудые үгы хэхын түлөө тэмсэдэг. Тиигэжэ элдэб сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаадахагүй гэжэ Алжир оролдоно.

Арадай Хитад Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида мүнөө хүрэтэр түлөөлэгдөөгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Буу зэбсэг хуряаха тэмсэлые колониализмда эсэргүү тэмсэлһээ амяарлан хаража болохогүй гэжэ Мохаммед Ялаа хэлэбэ.

Алжирай түлөөлэгшын үгэ хэлэжэ дүүргэхэдэ бүхы делегадууд бодожо, тэрэниие амаршалаа. Эжени Коттон толгойлогшотой бүлэг французууд Мохаммед Ялаа гэгшые тойрожо, хани ёһоор хандадаг байһанаа мэдүүлбэ.

— Шэнэ үе сагта ажамидархын түлөө бидэнэр шэнээр ухаалдин бодомжолдог болохо ёһотойбди,— гэжэ **Брук Чисхолм** (Канада) мэдүүлбэ.

Бээ абанги оронууд буу зэбсэг хуряалгын, хиналтын асуудалнуудые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахаар бэлэн гэжэ Ганын президентын түлөөлэгшэ **Н. А. Уэлбек** мэдүүлбэ. Һаядаа Женевэдэ ажаллажа эхилхэ 18 гүрэнүүдэй хабаададаг Комитедэй хүдэлмэриин амжалтатай байхын түлөө конгрессто хабаадагшад бүхы зохихо хэмжээ абыт гэжэ тэрэ уряалаа.

Бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряаха тухай тодорхой шиидхэбэринүүдые 18 гүрэнүүдэй хабаададаг Комитедэй гаргаха эрилтэ табинабди гэжэ Н. А. Уэлбек үргэлжэлүүлбэ.

Гүрэнэй толгойлогшо **Кваме Нкрумын** конгрессто зорюулһан амаршалгые Ганын түлөөлэгшэ уншаба.

Москвада зарлагдаһан конгрессые бидэнэр ехэ ханамжатайгаар амаршалнабди гэжэ Кваме Нкрума бэшэнэ. Аккрада һаяхан дүүрэһэн ассамблей эб найрамдал тогтоохо харгы замуудые тодорхойлхые оролдоо гэжэ Кваме Нкрума тэмдэглэбэ. Дэлхэйн ехэ аюулые сараха арга боломжо хүн түрэлтэндэ бии. Конгресс хадаа эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулха гээд этигэнэб гэжэ Кваме Нкрума һанамжалба.

Буу зэбсэггүйгөөр эб найрамдал тогтоохо хойшолуулашагүй асуудалнууд тухай Ливанай уран зохёолшо **Михаил Нуайме** хэлэбэ.

Эгээ үнэтэй юумэн хүнэй ами наһан болоно гээд конгресс мэдүүлхэ ушартай. Хүн бүхэн аха дүүнэр гэжэ тунхаглаха ёһотойбди гээд Ливанай уран зохёолшо үргэлжэлүүлээ.

Удаалуулан Индонезиин түлөөлэгшэ **Субандрио** үгэ хэлэбэ. Арадуудай хоорондоо бэе бээ ойлголсодог болохо, эб хамта байха хэрэг манай конгрессһээ хойшо хүгжөөгдэхэ гэжэ Субандрио мэдүүлээ. Эб найрамдал, хани барисаа тогтоохо һанал бодол хаа хаанагүй илан мандаха ёһотой. Урда Вьетнамда, Урда Африкада, Баруун Ирианда, дэлхэйн бусад газар нютагуудта шахардуу шанга байдал тохёолдонхой. Эдэ бэрхэшээлнүүд бүгэдымнай бэрхэшээл болоно гэжэ хүн зон ойлгожо байг гээд Индонезиин түлөөлэгшэ үргэлжэлүүлбэ.

МОСКВА. Бүхэдэлхэйн конгресс. Зураг дээрэ: атомна, водородно зэбсэг хорихо Японой комитедэй түрүүлэгшэ Каору Ясуи кинорежиссер Г. Александровтай, уран зохёолшо Н. Тихоновтэй хөөрэлдэжэ байна. ТАСС-ай фотохронико.

Индонезиин президент доктор **Сукарнын** конгрессто эльгээһэн бэшэгые Субандрио уншаба. Эб найрамдал тогтоохо, бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, империализмда, колониализмда, шэнэ маягай колониализмда эсэргүүгээр тэмсэхэ гээшэ конгрессэй гол зорилгонууд болоно. Эдэ мүн лэ Индонезиин арадай зорилгонууд мүн гэжэ тэрэ бэшэг соонь заагданхай. Бидэнэр эб найрамдалда дуратайбди. Зүгөөр эрхэ сүлөөдэ бүришье ехээр дурладагбди гэжэ Баруун Ирианиие сүлөөлхэ тэмсэлдэ болоһон Индонезиин арад зон мэдүүлнэ. Баруун Ирианай асуудал энэ жэл шиидхэгдэхэ гээд президент Сукарно бэшэһэн байна.

Буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохын, үнэн зүб хэрэгэй, аха дүүгэй хани барисаанай, хүгжэн һалбаралгын түлөө тэмсэлдэ конгрессэй шиидхэбэринүүд арадуудые зоригжуулха гээд этигэһэнээ президент Сукарно мэдүүлээ.

Советскэ Союзай хүн зоной эб найрамдалда дуратай байһаниие эндэ ерэхэдээ бидэнэр илангаяа мэдэрбэбди, — гэжэ конгрессэй айлшан боложо ерэһэн **Хомер Джек** (США) хэлээ. Дэлхэйн хоёрдохи лайнай үедэ Советскэ Союз эгээ ехэ хохидолдо ороһон байна. Үнгэрһэн дайнай үедэ дүтынгөө хүниие алдаагүй бүлэ гэжэ СССР-тэ үгы шахуу гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

Ядерна зэбсэг туршалгые хорихо, бүгэдөөрөө, хүсэдөөр буу зэбсэг хуряалгые бэелүүлхэ хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэһэн байна.

Уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ жэшээ Лаосто харуулагдаа гэжэ Хомер Джек һанамжалба. Эб найрамдал хангахын зорилгоор Германиин Федеративна Республикада ядерна зэбсэг үгэжэ болохогүй гээд тэрэ мэдүүлээ.

Иигэжэ конгрессэй үглөөнэй заседани дүүрэбэ.

Конгрессэй үдэшын заседанида **Синго Сона** (КНДР) түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Американ империалистнууд шэнэ дайн байлдаанда нюунгүйгөөр бэлдэдэг болоо. Ядерна зэбсэг хэрэглэхэ талаар США түрүүлжэ болохо гээд президент Кеннедиин мэдүүлһэниие үгэ хэлэгшэ һануулаа.

Империалистнууд национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараха һэдэлгэ гаргажа байдаг. Азиин, Африкын, Латиин Американ арадуудай бээ даанхай байдалтай болохын түлөө үнэн зүб уг зорилготой тэмсэлые Корейн арад хүсэдөөр дэмжэнэ гэжэ Синго Сона хэлэбэ.

Советскэ космонавт майор **Г. С. Титов** үгэ абаба. Үни урда сагай, зүгөөр хододоол залуу байдаг манай гайхамшагта газарые гоёохо хэрэгтэй. Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ ажамидаралда дуратай, бэе бээ хүндэлэлсэдэг хүнүүд нээрээл ажаһуудаг юм байна гэжэ ондоо дэлхэйнүүдһээ ниидэжэ ерэһэн айлшад хэлэг лэ гэжэ Г. С. Титов мэдүүлбэ.

ОАР-ай түлөөлэгшэ **Халид Мохи Эд-Дин,** эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэжэ байгаа Анголын түлөөлэгшэ **Марио де Андраде,** бүхы Россиин патриарх **Алексий, Генрих Вернер** (ФРГ), Центральна Африкын түлөөлэгшэ **Эдвард Ндлоу,** Португалиин түлөөлэгшэ **Руис Кабекадас,** Японой делегациин хүтэлбэрилэгшэ **Иситаро Хирано,** Ирагай мэдээжэ поэт **Мухаммед Махди Аль-Джавахири,** Ганын түлөөлэгшэ **Виктория Ньарку,** Индиин түлөөлэгшэ **Рана Джанг Бахадур Сингх** гэгшэд үгэ хэлэһэн байна. Академик **Е. К. Федоров** (СССР) хүн түрэлтэнэй һанаа сэдьхэлые зобоожо байһан ядерна зэбсэг туршалга болюулха асуудалнууд тухай һонирхолтой үгэ хэлэбэ. Амгалан тайбан үедэ ядерна зэбсэг туршахада хүн түрэлтэндэ хоро хүргэгдэдэг. Тиимэһээ ядерна зэбсэг туршалгые болюулха эрилтэ табигдана гээд академик Федоров үргэлжэлүүлбэ. Ядерна туршалгануудые хэһэнэй түлөө Советскэ Союзай, США-гэй правительствануд адли харюусалгатай гэжэ конгрессто хабаададаг Американ зарим түлөөлэгшэд эндэ буруу хэлэнэ гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ һанамжалба.

Ядерна туршалгануудые болюулха, ядерна зэбсэгые хорихо дурадхалнуудые Советскэ правительство олон жэлэй туршада оруулһан юм. Теэд эдэ дурадхалнууд дэмжэгдээгүй һэн. СССР хадаа 1958 ондо үүсхэл гаргажа, ядерна туршалгануудые гансаараа хэхээ болиһон байна гэжэ академик Федоров хэлэбэ.

Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряалга тон шухала удхатай гээд Австриин хүн зон тоолоно гэжэ Австриин түлөөлэгшэ **Фридрих Шолль** мэдүүлбэ.

МОСКВА. Бүхэдэлхэйн конгресс. Зураг дээрэ: Хиросима городой түлөөлэгшэд атомна бомбодолгын хохидолдо оргшодой дүрэ зурагтай плакатнуудые конгрессэй гэшүүдтэ харуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

АИМГҮЙСЭДКОМОЙ АНХАРАЛДА ТАБИГДАНА

Үргэн олон колхозникууд, хүдэлмэришэд болон алба хаагшад зунай һайхан сагай ерэхэдэ амаралтада гаража, бэе махабадаа һайжаруулха, арталуулха, эмшэлүүлхэ гэжэ оролдодогынь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиигэбэшье хүн бүхэн курорт, санатори, амаралтын гэртэ ошожо, һанаһанаа дүүргэхэ аргань олдодоггүй.

Тиимэһээ хото, хүдөөгэй олонхи зон үбгэн залуугүй зун болохоолоор гол горходой эрьеэр, хада уулын хүндыгөөр байдаг аршаанда ошожо амардаг, торходо ородог, удагшье гээшэ. Зарим нэгэн тэрээндэ тааража, бэе махабадаа заһадагшье ушарнууд яһала олон.

Жэшээнь, манай аймагта Ёнгорбойн аршаан гэжэ бии. Тэрэ хадаа минеральна бодосуудайнгаа баялигаар Баргажанай Гааргын аршаанһаа жаашье дутадаггүй юм гээд лабораторно шэнжэлэлгэ элирүүлээ һэн. Энэ аршаанда Зэдэ, Захааминаархин дүүрэшэдэг гээшэ. Мүнөөшье хүн олоороо ерэжэ байна.

Гэтэр тус аршаан дээрэ амаржа, бээ аргалжа байһан хүнүүдэй байдал ехэ тулюур байдаг. Тэндэ ямаршье гэр байдал, түхеэрэлгэ гэжэ байхагүй. Медицинскэ туһаламжа тухай дурдалташьегүй. Тиихэдэ амарагшадые культурна талаар хангалта тушаа мүн лэ юун байха һэм даа. Сэхынь хэлэхэдэ, нютагай аршаан бүхэнэй байдал хаа хаанагүй дуулабарида иимэрхүү хаш даа.

Тус аршаан дээрэ аймагай колхоз хоорондын амаралтын гэр байгуулха гэһэн асуудал үнинэй хэлсээндэ гараһан аад, харин мүнөө болотороо бодото дээрээ юушье хэгдэнэгүй. Ушар иимэһээ энэ асуудал дары шиидхэхээр болоо. Ажалшадайнгаа энхэ элүүр байхын, зохид таарамжатайгаар амардаг болохын түлөө аймагай эмхи зургаануудай анхаралаа юнсо хандуулха саг ерээ.

Б. Шоёнов.

Захааминай аймаг.

Тобшо мэдээсэл

⊙ Бородинодо болоһон тулалдаанай 150 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставка Майкопто нээгдэбэ. Революциин урда тээ гараһан элдэб буулгабари, һиилүүр, литографи, элдэб номууд тэндэ табигданхай. К. А. Точиев гэдэг эдээниие үнинэй суглуулдаг байгаа.

⊙ Судебнэ медигүүдэй бүхэсоюзна конференци Ригэдэ болобо. Оронойнай бүхы республиканууд, хизаарнуудай, областьнуудай врачнууд - экспертнүүд, юристнүүд, хамта 900-гаад хүн конференциин хүдэлмэридэ хабаадаа. Тэндэ 170-аад элидхэл, мэдээсэлнүүд зүбшэгдэбэ.

⊙ Пружинынь нэгэ шангадхахада 7 үдэр ябадаг стол дээрэ табиха, ханада үлгэхэ часуудые Сердобско завод бүтээжэ, Польша, Вьетнам, Иран, Финлянди эльгээбэ.

⊙ «Меридианы» гэдэг Румыниин хэблэлдэ «Хартаабхаар 120 янзын эдеэ хэхэ» гэжэ ном ород хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба. Элдэб эдеэ хартаабхаар буйлуулха заабаринууд тэндэ бэшээтэй. Энэ ном Москвагай магазинуудта худалдагдажа эхилбэ.

(ТАСС).

„БУРЯАД ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Ори гансаараа юу бүтээхэб"

(Ёһо тэдысэ бэшэгдэһэн нэгэ харюу тухай)

Манай газетын байгша оной майн 26-най номерто «Ори гансаараа юу бүтээхэб» гэһэн статья толилогдоо бэлэй. Тэрэ статья дотор Загарайн аймагай Хүрбын сельскэ Соведэй гүйсэдком һайн дуранай олониитын эмхинүүд, Соведэйнгээ депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд болон олон тоото эдэбхитэдэй барагдашагүй хүсэндэ түшэглэнэгүй, ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэри тус Соведтэ хангалтагүйгөөр табигданхай гэжэ хэлэгдээ һэн. Илангаяа саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэри шүүмжэлэлдэ ороһон байгаа.

Тэрэ толилогдоһон статья шалгажа үзэхын, зохихо хэмжээ абахын тула Загарайн аймсоведэй гүйсэдкомдо дуулгагдаһан байгаа. Эгсэ һара болоһон хойно, июниин 26-да Загарайн аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Санжимитыпов иигэжэ редакцида мэдээсэбэ: «Хүрбын сельсоведэй хүдэлмэри тухай бэшэгдэһэн «Ори гансаараа юу бүтээхэб» гэһэн шүүмжэлхы статья 1962 оной июниин 23-да олон эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар Хүрбын сельсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй заседани дээрэ хэлсэгдэбэ. Саг үргэлжын комиссинуудай болон бусад олониитын һайн дуранай эмхинүүдэй хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые усадхаха талаар хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба».

Зүгөөр ямар хэмжээ ябуулга абтаһан, юунэй хэгдэжэ, бүтээгдэжэ байһан тухай тэрэ харюу дотор нэгэшье үгэ хэлэгдээгүй байшоо һэн.

Ушар иимэһээ аймгүйсэдкомой үгэһэн элирхэйлхын тула дээрэ дурсагдаһан сельсовет руу ябажа ерэхэ баатай болгодобо. Тиихэ зуураа иимэрхүү юумэ тодорхойлогдобо. «Ори гансаараа юу бүтээхэб» гэһэн статья хадаа Хүрбын сельсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ тусгаар асуудал болгогдон табигдаа. Гэбэшье тэрэ заседаниин хүдэлмэридэ гүйсэдкомуудай гэшүүдһээ гадна, саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэр хабаадалсаһан байна. Харин гансал аймгүйсэдкомой зүгһөө эндэ нэгэшье хүн байлсаагүй.

Энэ статья зүбшэн хэлсэлгэн июниин 22-то (23-да бэшэ) болоһон, тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байба. Саг үргэлжын комиссинууд муугаар хүдэлнэ, түсэбөө табинагүй. Зүгөөр һайн дуранай ниитын эмхинүүд хаа хаанагүй байгуулагданхай, хүдэлжэ байдаг гэжэ абаһан тогтоол соонь бэшэгдэнэ. Һүүлээрнь «жэл соо хоёрһоо үсөөн бэшэ болзортойгоор соведэй сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ һайн дуранай эмхинүүдэй ажал ябуулга тухай элидхэл шагнажа байха... Гүйсэдкомой гэшүүд: М. Г. Синявин—худалдаа наймаанай комиссиин, П. И. Ерофеев—социалис хуули ёһо сахиха комиссиин, П. И. Шульгин—хүдөө ажахын комиссиин, Н. П. Аксенов—худалдаа наймаанай комиссиин хүдэлмэриин түлөө харюусаха. Тиихэдэнь М. Ф. Спиридонов (зүблэлэй түрүүлэгшэ), Е. А. Логочева (зүблэлэй секретарь) гэгшэд ниитэ хүдэлмэри эрхилхэ... Культурна ажаһуудалай комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Халтаев, хүдөө ажахын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Климов муугаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэ...» гэһэн тогтоол абаад лэ энэ суглаан дүүрэһэн байна.

Харин тиихэдэ гараһан статьягай шүүмжэлһэн дутагдалнуудые усадхаха, сельсоведэйнгээ хүдэлмэри һайжаруулха талаар ондоо ямаршье хэмжээ ябуулганууд тэндэ хараалагдаа, баталагдаагүй байха юм. Тиимэһээ ямар баримта дээрэһээ аймгүйсэдком «хэмжээ ябуулганууд хараалагдаба» гэжэ газетын редакцида мэдээсэһэниинь ойлгогдоногүй.

Газетэдэ бэшэһэнэй һүүлдэ Хүрбын сельсоведтэ ямар хубилалта болооб гэжэ дахин хаража үзэе. Саг үргэлжын комиссинууд үнеэхил урданайнгаа гуримаар юушье хэдэггүй зангаараа. Хүдөө ажахын комисси абаад үзэе. Хабарай тарилгын, нооһо хайшалалгын, үбһэ тэжээл хуряалгада бэлэдхэжэ байһан халуун хаһын үедэ ажахыдаа аша туһа хүргэмөөр энэ гэхэ юумэ хээгүй байна бшуу.

Сомондо һайн дуранай арадай 7 дружина байгуулагданхай гээд тогтоол соо бэшэгдэнэ. Харин һая июлиин 8-да үнгэрһэн Онохойн совхозой ажалшадай зунай найр нааданай болохын урда тээхэнэ (июлиин 5-да) сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Спиридонов арадай дружинануудые бүридүүлэе, бии болгоё гэжэ иишэ тиишэнь шанга захиралта үгэжэ байгаа бэлэй. Хаа хаанагүй эхэнэрнүүдэй Соведүүд бии болгогдонхой, хэһэн юумынгээ түлөө тоосодог, тэдэнэй тоосоон ходо зүбшэн хэлсэгдэнэ гэжэ бэшээшэнь баһал зүбтэй бэшээ. Загарайн аймагта хаа хаанагүй эхэнэрнүүдэй суглаанууд болоюо үнгэрөө. Теэд Хүрбын сельсоведэй тосхонуудта үнгэргэгдэхэ эхэнэрнүүдэй суглаанууд эмхидхэлгын хангалтагүй байһан шалтагаанһаа болоюо, хэмгүй унжагайрһан, хамагай һүүл бариһан, гадна иигэд-тиигэд гээд лэ үнгэргэгдэһэн суглаануудшье бии.

Дээрэ дурсагдаһан зарим тэды баримта, жэшээнүүд юу гэрэшэлнэ, харуулнаб гэхэдэ, Загарайн аймсоведэй гүйсэдком газетэдэ толилогдоһон шүүмжэлхы статьяда ёһо тэдысэ хандаа, тэрээн соо заагдаһан дутагдалнуудые зайсуулхын түлөө гээгдэнги сомонойнгоо Соведтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ гэжэ оролдоогүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Тиихэдэнь Хүрбын сельсовет, тэрэнэй гүйсэдком хадаа газетын шүүмжэлэлһээ ямаршье тодорхой тобшолол хээгүй, тэрэнэй удха шанар тухай бодожо үзөөгүй, хайша хэрэгээр хандаһаниинь гэмшэлтэй.

Энэ бэшэгэй толилогдосо байхада, Загарайн аймгүйсэдком юу хэлэхэ юум ааб?

Г. Цыреторов,
манай тусхай корр.

Элдэб һонин

Ажалда бэрхэ үхибүүд

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын дунда һургуулиин багшанар үхибүүдые ажал хүдэлмэридэ һургаха хэрэгтэ ехэхэн анхарал табидаг юм. 9—10-дахи классуудай һурагшад механизаторай мэргэжэл шудалжа байнхай. Һургуулиин үйлэдбэриин бригадада 23 үхибүүд хүдэлнэ. Тэдэнэр 50 га кукуруза, 16 га хартаабха, 150 га саахарай свёкло, 5 га тэжээлэй бобы, 20 гектар таряа тариһан байна. Тэдэнэр һайнаар харууһалжа, эрхим ургаса хуряахаар зориһон эдиршүүлэй хүдэлмэриие һургуулиин агроном А. Л. Жархинова хүтэлбэрилнэ.

Үшөө нэгэ бүлэг һурагшад модошо дархашуулай мэргэжэл шудалжа, һургуулиингаа шэнэ-шэнэ станогуудтай мастерской соо ажаллана. Тэдэнэр энэ жэл Хэжэнгын совхоздо 3200 хурьга бариха клеткэнүүдые, аймагай һургуулинуудта 130 лабораторно столнуудые хэжэ үгэһэн байна.

Мүн эндэхи совхозшье 50 диван хүүлэжэ абаа. Үхибүүдэй энэ бүгэдэ тон хэрэгтэй юумэ хэжэ, уран шадабаритай болгохынь түлөө ажал һуралсалай багшанар А. Б. Тушинов, С. Х. Цыбиков, П. С. Содбоев гэгшэд ехэ оролдолго гарганад.

Энээнһээ гадна 9-дэхи классудай һурагшадые соёлой асуудалнуудтай танилсуулан, клубуудай хүдэлмэрилэгшэд, һургуулиин пионервожатын ажалай дүршэлөөр һургана. Тэдэнэр мүнөө баһал сүлөө забгүй совхозойнгоо фермэ, отарануудаар ябажа, зүжэг наада, элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Һургуулиин агитационно-уранһайханай бригадые Буряадай АССР-эй культурын габьяата ажал ябуулагша Николай Васильевич Холбоев хүтэлбэрилнэ. Һургуулиин артистнар Санжидма Дондукова, Дарима Сандакова, Дима Цыдыпова, Луиза Балбарова гэгшэдэй гүйсэдхэһэн олон яһатанай дуунууд, шүлэгүүдые хонишод, һаалишад, механизаторнууд ехээр һонирхожо харадаг, уулзалга бүхэндөө тэдэнэйнгээ ерэжэ байхыень уридаг болонхой.

Н. Бочкин.

Буряад дуушан Венэ уригдаба

Австриин Республикын федеральна канцлер Альфонс Горбахай Эрхүүдэ ерээд байхадань, облгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Гриценко уулзалга хэжэ, үндэр айлшанаа СССР-эй Верховно Соведэй бүлэг депутадууд, городой партийна болон олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдтэй танилсуулаа.

Уулзалгын үедэ Новосибирскын, Буряадай оперо, баледэй театрнууд концерт харуулһан байна. Сүлөөтэ Буряадаймнай солото дуушан, СССР-эй арадай артист Һасаран Линховоиной дуулахые федеральна канцлер ехэтэ һайшаажа, онсо тэмдэглээ.

Уулзалганай дүүрэхэдэ А. Горбах «манай ороной ниислэл Венэ ошожо, концертнүүдые үгыт» гэжэ Һасаран Линховоиние уриба. **Н. Маторин.**

Жиирэй мэргэжэлтэд

Улаан-Үдэ городой «Байгал» ресторанай коллектив, байгша оной хахад жэлэй түсэб 112,2 процент дүүргээд, мүнөө июль һарынгаа түсэб үлүүлжэ ябана.

Зүгөөр хүн бүхэнэй һанаа сэдьхэлдэ тааруулан, элдэб янзын эдеэ хоолой зүйлнүүдые буйлуулан хэхэ гээшэ тиимэшье амар бэшэл ха. Энэ хэрэгтэ илангаяа ехэ үүргэтэй байһан үйлэдбэриие даагша, дээдэ гарай тогоошон С. Н. Афанасьевай бэлиг шадабари онсолон тэмдэглэлтэй. Энэ хүмнай эрхим зэргын эдеэ хоолой зүйлнүүдые бэлдэдэг юм.

Тэрэнэй жэшээгээр ажаллагшад өөһэдынь коллектив дотор үдэрһөө үдэртэ олошорно. Анханда жиирэй тогоошод байһан нүхэр Русанова, Барданова, Щепеткова, Лукашевич болон бусад мүнөө нэгэдэхи гарай тогоошод болоод, «багшатаяа» мүрысэн ажаллана. Мүн тэдэнэр эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, Ленинград хотын худалдаа наймаанай институтда нүхэр Конева, Эрхүүгэй худалдаа наймаанай техникумдэ нүхэд Шепеткова, Лукашевич гэгшэд заочноор һуралсажа байдаг.

Энэ жэл соо ажалшадһаа 50 гаран баясхалан дурадхалай дэбтэртэ бэшээтэй. Гансахан энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, коллективэйнь дунда хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри һайнаар табигдаһан байна.

Энэ жэлэй түрүүшын кварталай дүнгөөр тэдэнэр Улаан-Үдын столовонуудай трестын, худалдаа наймаанай профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг алдангүй бариһаар.

Д. Колмаков,
Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай ниитын таһагые даагша.

Түрэл республикымнай түб хотодо

БУРЯАДАЙМНАЙ ҮШӨӨ НЭГЭ ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор Улаан-Үдэ хотодомнай Зүүн Сибириин технологическа институт тогтоогдобо. Энэ институт республикымнай дүрбэдэхи дээдэ һургуули болоно.

Хүдөө ажахын институтдай технологическа факультедэй бааза дээрэ байгуулагдаһан тус институт промышленна барилгын болон технологическа хоёр факультедтэй байха юм. Барилгынь факультедтэ промышленна болон гэр байрын барилга эрхилхэ мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэхэ байна. Тиихэдээ технологическа факультедтэнь арһа болон ангай арһанай технологи шудалха мэргэжэлтэд бэлэдхэгдэжэ гараха болоно.

Ерээдүй ойрын жэлнүүдтэ мяханай болон хүнгэн промышленностиин талаар механическа факультет бии болгогдохоор багсаагдана.

—Һургуулимнай багшанараар хүсэд хангагданхай. Институдай байра бариха асуудал һаяар шиидхэгдэхэ,—гэжэ шэнэ институдай ректор нүхэр Дамдин Шагдурович Фролов хөөрэнэ.

ТҮҮХЭЙ ЭД ТҮРҮҮШЫНХЕЭ АБАЖА ЭХИЛБЭ

Улаан-Үдэдэмнай баригдажа байгаа нооһо угааха фабрика республикымнай томохон предприятинуудай нэгэн болоно. Тэрэ фабрика дүүрэн ашаглалгада оруулагдаад байхадаа, гансахан республикынгаа бэшэ, мүн Урал, Сибирь болон Алас Дурнын хизаар, область, республикануудай хониной нооһо угааха предприяти болохо юм.

Мүнөө нооһо угааха фабрика бэлэн болгогдожо, ашаглалгада оруулагдаха үды байбашье, республикын колхоз, совхозуудһаа асарагдаһан нооһо тушаан абажа, фабрикынгаа үйлэдбэрилхэ түүхэй эд бэлдэжэ захалба.

Июниин 9-дэ фабрикын нооһо тушаан абаха талмай дээрэ 27 тонно нооһон түрүүшынхиеэ буулгагдаба. Гадна 4 вагон нооһон Сэлэнгэ, Зэдын колхоз, совхозуудһаа асарагдаад байха юм. Илангаяа Хориин аймагай Чисаанын, Үдын, Анаагай совхозууд хэдэ хэдэн машина нооһо тэндэ оруулба.

ШЭЛЭМЭЛ ГОЁ МЕБЕЛЬНҮҮДЫЕ ХАРУУЛАН ХУДАЛДАХА ВЫСТАВКЭ

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэдэй тосхондохи 74-дэхи магазинда Улаан-Үдын мебель хэдэг предприятинуудай бүтээн гаргаһан продукци харуулан худалдаха выставкэ нээгдэнхэй. Тэндэ шэлэмэл гоё гоё мебельнүүд асарагдана.

Тэндэ хубсаһа үлгэдэг шкаф, номой шкаф, амһарта хэдэг сервант, стул болон бусад зүйлнүүдые городой мебельнэ фабрика үдэр бүхэндэ асаржа табина. Тэрэшэлэн Серовой нэрэмжэтэ фабрика, Сэлэнгын перевал бааза, паровозо-вагонно заводой хэдэг орон болгогдодог диван, кушеткэ, этажеркэ, комод, тумбочка, түхэреэн стол, радиоприёмник, телевизор доро табиха тумбочка олоор асарна. Мүн бэшэ бусадшье предприятинууд буфет, шифоньер гэхэ мэтые выставкэдэ асаржа наймаалуулна.

Хотын ажалшад дурсагдаһан предприятинуудай бүтээн гаргаһан тэдэ мебельнүүдые һонирхон хаража сэгнэлтэ үгэнэ, һанамжа дурадхалнуудаа бэшэнэ.

Урдань тус магазин үдэртөө 300—500 түхэригэй мебель худалдадаг байһан һаа, выставкын үдэрнүүдтэ 2000—3500 түхэригтэ хүрэтэр наймаа хэнэ.

УРАЛАН НАРИЖУУЛГА, УХААЛАН ЗОХЁОЛГЫН ТАЛААР КОНКУРС

Уралан нарижуулга, ухаалан зохёолгын талаар бүхэсоюзна бүлгэм болон автотранспортын конторонууд автомобильна транспортын хүдэлмэриие нарижуулха талаар уралан нарижуулгын болон ухаалан зохёолгын эрхим дурадхалнуудай конкурс соносхоһон байна.

Конкурсын үе соо № 3 АТК-гай хүдэлмэришэд олон дурадхал оруулһан байха юм. Жэшээлхэдэ, хамта 14 дурадхал оруулагдажа, тэдэнэйнь 8-ниинь ажалда нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Тэрэ тоодо АТК-гай токарь Степан Андреевич Губин ажал ехэтэй хүдэлмэри хүнгэдхэхэ үнэтэ дурадхал оруулһан байгаа. Тэрэнь жэл соо 1462 түхэригэй алмалта үгэхэ байна.

Н. Алдаров.

Томскынхидые һонирхуулна

Ленинэй орденто Буряадай оперо болон баледэй театрай артистнарые Томскын зон хани халуунаар угтажа, концертнүүдыень һонирхон хаража байна.

Областиин газетэнүүд театрай хүгжэлтын зам, бэлигтэй артистнар тухай бэшэжэ, гастрольнуудайнь амжалтатайгаар үнгэржэ байһаниие тэмдэглэһэн байна.

СССР-эй арадай артист Һасаран Линховоиной, РСФСР-эй габьяата артистка Лариса Сахьяновагай хабаададаг А. Бородинай «Игорь тайжа» гэжэ оперо, Л. Книппер Б. Ямпилов хоёрой «Ангара дүүхэй» гэжэ баледые зоной ехээр һонирходог дээрэһээ, энэ зүжэгүүд үдэртэ хоёр дахин табигдана.

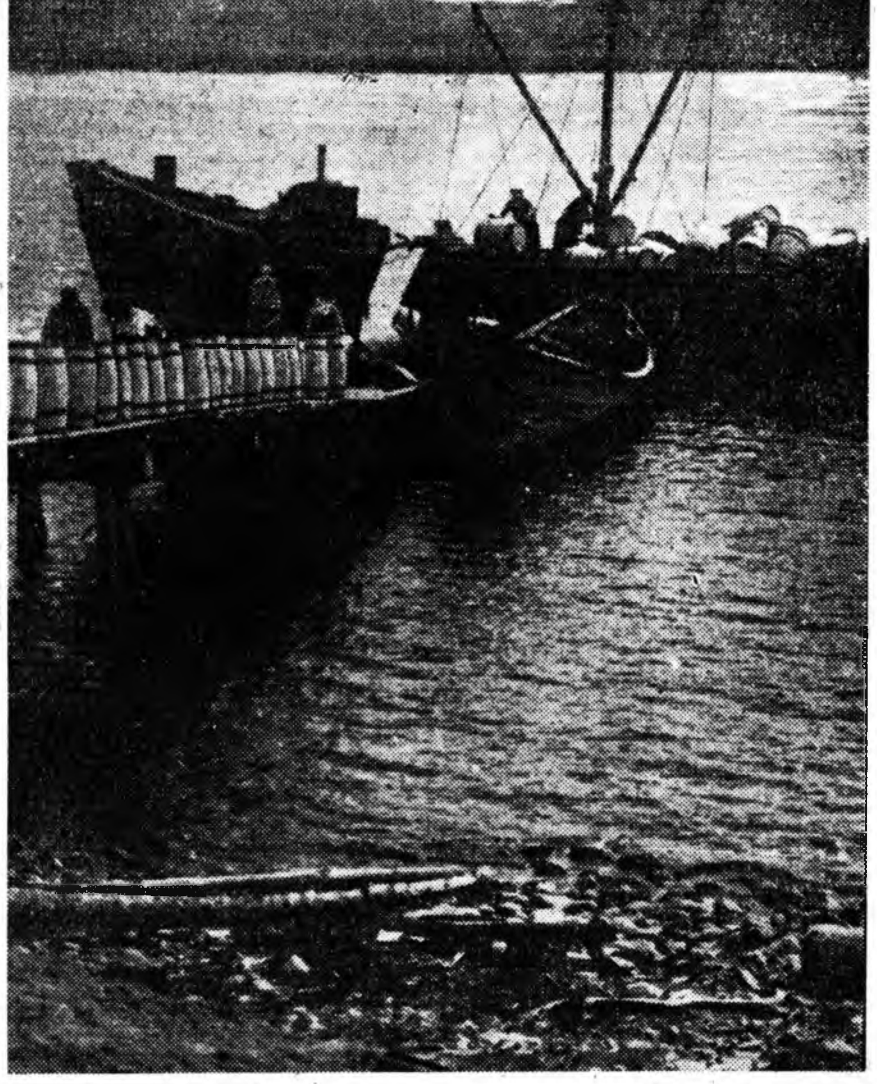
Уран гарта

Хоёр жэлэй саада тээ хүдөө ажахын техникум дүүргэһэнэйнгээ һүүлдэ Баясхал Бадмаев түрэл нютагтаа ерэһэн юм. Баргажанайнгаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо нүхэр Бадмаев механик болоод байхадаа, ажалдаа оролдосотой бэрхэ байһанаа харуулаа.

Тэрэнэй мэдэхэ шадахагүй юумэн үгы байдаг. Колхозой гаражда бүтээһэн юумэниинь олон бии. Урдань автомашинын моторнуудые заһабарилхада тусхай кран үгы байдаг һэн. Мүнөө механигай уралалгаар тиимэ хэрэгсэл хэгдэжэ, жолоошодой ажал һураггүй хүнгэрөө. Тиихэдэ моторнуудые хүйтэн, халуун обкаткада оруулдаг стенд тэрэнэй заабаряар түхеэрэгдээ.

—Залуу аад, шадамар бэрхэ, уран гартай хүн даа,—гэжэ нютагаархидынь хэлсэдэг болонхой.

Н. Тимощенко.

Байгалай загаһашад хахад жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Зураг дээрэ: омоли дабһалха боошхонуудые загаһашадта эльгээхэеэ бэлэдхэжэ байһан үе.

Б. ПОПОВОЙ фото.

СПОРТ

Волейболоор хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн Россин Федерациин финальна түрүү һуури эзэлэлгэдэ хабаадалсахын тула Буряадаймнай «Урожай» бүлгэмэй эрэшүүлэй суглуулагдамал команда самолёдоор Грозно хото зорижо мордобо.

Футболоор хоёрдохи группада городой түрүү һуури эзэлхын түлөө үйлэдбэриин коллективүүдэй мүрысөөн үргэлжэлжэ, «Динамо»—№ 834 Мостопоездын команданууд һаяхан наадаба. Тэндэ динамынхид 11:0 тоотойгоор нүгөөдүүлээ илаһан байна.

Июлиин 2-һоо 4 хүрэтэр 1962 оной спартакиадын тоодо оруулагдан, хүнгэн атлетикээр һурагшадай республиканска мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ хүдөөгэй 5, городой 6 команда хабаадалсаа. Наадана программада—хүбүүд 14 янзын, басагад 11 янзын спортоор мүрысэхэ юм.

Городой коллективүүдэй дунда Железнодорожно районой һурагшад илаа. 15.419 очкотой болоһон тэрэ районой басагад болон хүбүүд түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи һуурида Хяагтын хүнгэн атледууд, гурбадахи һуурииe каменскынхид эзэлээ.

Хүдөөгэй районуудай басагадай дундаһаа Бэшүүрэй, хүбүүдэй дундаһаа Баргажанай районой хүнгэн атледууд түрүүлээ. Хүдөөгэй командануудай дундаһаа Баргажанай аймагай команда 1-дэхи һуурида, Тарбагатайн—2-дохи, Түнхэнэй гурбадахи һуурида гараа.

А. Шадрин.

ТЕЛЕВИЗОР ТАБИГДАНА

Үзэсхэлэн һайхан газарта, нуурай эрьедэ Сэлэнгын «Коммунизм» колхозой амаралтын гэр нээгдээ. Эндэ нэгэ доро 25 хүн амарха юм. Колхозой үйлэдбэриин 5 түрүүшүүлдэ түлбэригүй потёвко үгтөө. Түрүүшын сезондо кукурузашадай звеногой гэшүүн Цыдып Дабаев, хонишод Михаил Аюшеев, Доржи Дашинимаев, һаалишан Бимба Дармаева, үхэршэн Гарма Батомункуева гэгшэд түлөөһэгүйгөөр амарна.

Эндэ амарагшад культурнаар сагаа үнгэргэнэ. Амаралтын гэртэ телевизор табигданхай.

Энэ аймагай Ленинэй, Тельманэй, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта амаралтын гэрнүүд нээгдэжэ, колхознигууд амаржа, сэнгэжэ байна.

Б. Ринчинов.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Гайхамшагта уряа

СОФИ, июлиин 12. (ТАСС). Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо асуудалнуудта зорюулагдаһан бүхэдэлхэйн конгрессто Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ бүхы хүн зондо хандаһан гайхамшагта уряа болоно гэжэ «Работническо дело» мүнөөдэр бэшэбэ. Эб найрамдал тогтоохо зорилготой хүн зон дэлхэйн шэнэ дайн байлдааe сарахын түлөө бүри эдэбхитэйгээр үсэд нэтэрүүгээр тэмсэхэ ёһотой гэжэ Н. С. Хрущев хэлэһэн байна. Энээниие болгар арад тон зүб тобшолол гэжэ тоолоно.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха, арадуудай хоорондо хани барисаа бэхижүүлхэ, эб найрамдалай дайсадые элиршэлэн харуулха хэрэгтэ Н. С. Хрущев шэнги ехэ габьяатай хүн байхагүй гэжэ «Земеделско знаме» газетэ бэшэһэн байна. Тиимэһээ Бүхэдэлхэйн конгрессто Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые дэлхэйн олониитэ үндэрөөр сэгнэбэ гээд энэ газетэ үргэлжэлүүлнэ.

Ядерна зэбсэгүүдые бэлдэхэ, эдэниие туршаха ябадалые Голландиин ажалшад буруушаана. Орон дотор жагсаал, митингнүүд үнгэргэгдэнэ, эб найрамдалай аяншалга эмхидхэгдэнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эб найрамдалай аяншалгада хабаадагшад.
ТАСС-ай фотохронико.

Конгресс—арадуудай этигэл найдабари

ВАРШАВА, июлиин 12. (ТАСС). Бүгэдөөрөө буу зэбсэг хуряаха, эб найрамдал тогтоохо гээшэ манай үе сагай заатагүй бэелүүлэгдэхэ асуудал болоно. Тиимэһээ Н. С. Хрущевой Бүхэдэлхэйн конгрессто хэлэһэн үгые Польшын ажалшад ехэ һонирхолтойгоор угтаа. Конгресс хадаа арадуудай этигэл найдабари болоно гэжэ тэндэхи хүн зон тоолоно.

ПОРП-ын ЦК-гай түбэй орган болохо «Трибуна Люду» газетэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ тухай редакционно бэшэг гаргаба.

Ядерна дайнай хорото муухай аюулһаа хүн түрэлтэниие зайсуулха тухай Н. С. Хрущев анхарал оролдолго гаргаба гээд газетэ бэшэһэн байна.

Н. С. Хрущевто зорюулагдаһан бэлэг

СОФИ, июлиин 12. (ТАСС). Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Тодор Живков СССР-һээ Болгарида байдаг элшэн сайд Г. А. Денисовтэй үсэгэлдэр уулзажа, хани ёһоор хөөрэлдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевто «наран, агаар шэнги» гэжэ нэрэтэй фильмые БКП-гэй ЦК-гай, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй нэрэһээ бэлэг болгон дамжуулба. Советскэ партийно-правительственна делегациин Болгариһаа айлшалһаниинь энэ фильм соо харуулагдана.

КПЧ-гэй Центральна комитедэй пленум

ПРАГА, июлиин 12. (ТАСС). Чехословакиин телеграфна агентствын мэдээсэһээр, 1962 оной июлиин 10—11-дэ Прагада Чехословакиин коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум болобо. «Чехословакиин социалис обществын саашадаа хүгжэхэ зорилгонууд тухай» гэһэн документнүүдэй проектые, Чехословакиин коммунис партиин шэнэ Уставай проектые пленумдэ хабаадагшад зүбшэжэ һайшааба.

КПЧ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Антонин Новотный эдэ асуудалнуудаар элидхэл хээ. Чехословакиин арадай ажахын ямараар хүгжөөгдэжэ байһаниие Антонин Новотный тодорхойлон харуулаа. Экономическа туһаламжа бэе бэедээ хүргэлсэхэ Соведэй гэшүүд-оронуудай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдэй нэгэдэхи секретарьнуудай, правительствануудай толгойлогшонорой Москвагай зүблөөн тухай мэдээсэбэ. Социалис оронуудай саашадаа экономическа харилсаа холбоотой байха, ЧССР-эй арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар энэ зүблөөн ехэ удха шанартай байха гэжэ А. Новотный тэмдэглэбэ.

Чехословакиин обществын саашадаа хүгжөөгдэхэ тон шухала асуудалнууд тухай А. Новотный тогтобо.

Ороноймнай бүхы ажабайдалда партиин хүтэлбэрилхы үүргые саашадань дээшэлүүлхэ зэбсэг, энэ шэнэ Устав болохо байна гэжэ А. Новотный үргэлжэлүүлбэ.

Эб найрамдал тогтоохын, дайн байлдаа сарахын түлөө

ПЕКИН, июлиин 12. (ТАСС). Хитад арад эб найрамдалда дуратай. Тиимэһээ Америкын империалистнуудай бэелүүлдэг ээрхэг түримхэй добтолго дайн байлдаа хэхэ политикые хододоо буруушаадаг. Ядерна дайн байлдаанда бэлдэжэ байһан хорото этэгээдүүдэй аашануудые сэхэ шууд буруушаадаг юм гэжэ, «Гуанмин Жибао» газетэ мүнөөдэрэйнгөө түрүү бэшэг соо тэмдэглэбэ. Газарһаа дээшэ ехэ үндэртэ Америкын империалистнуудай ядерна зэбсэг тэһэлһэниие зэбүүрхэн буруушаанабди гээд газетэ бэшэнэ. Холбоото Штадуудай энэ гэмтэ ябадал бүгэдэниитын эб найрамдалда, Москвада үнгэргэгдэжэ байһан Бүхэдэлхэйн конгрессто эсэргүүсэһэн ушар болоно гэжэ газетэ тэмдэглэбэ.

Америкын империализмын ябуулдаг ээрхэг түримхэй добтолгын, дайн байлдаанай политикые буруутуулжа болохо гээд бидэнэр батаар этигэнэбди гэжэ «Гуанмин Жибао» газетэ бэшэһэн байна.

Аккрада со[...] выставкэ н[...]

АККРА, июлиин [...] ай корреспондент [...] мэдээсэнэ:

Советскэ худалда[...] най-промышленна [...] кэ Ганын Республ[...] лэлдэ үсэгэлдэр н[...]

Советскэ правит[...] делегациин то[...] СССР-эй Гадаадын [...] наймаанай министр[...] шо Б. А. Борисов [...] Министрнүүдэй Со[...] рүүлэгшэ Н. С. [...] амаршалгын бэшэгы[...] СССР Гана хоёрой [...] нуудай арадуудай [...] хани ёһоной харил[...] жөөлгэдэ тус выс[...] хубита оруулха г[...] амаршалга соонь[...] Игэжэ Советскэ С[...] хоёрой хоорондохи [...] наймаанай, экономи[...] рилсаанууд сааш[...] жөөгдэхэ.

Ганын президен[...] Нкрума выставкые [...] лолой үедэ үгэ хэлэ[...] выставкын эмхид[...] ехэ баяртайб. Эрдэм[...] техникын талаар [...] Союзай түйлаһан [...] Ганын арад харах[...] ломжотой болобо гэ[...] дент тэмдэглээ.

Элдэб техническэ, [...] наймаанай хэлсээнүү[...] бидэнэр Советскэ С[...] туһаламжа абаабди[...] һаламжын түлөө [...] правительствын, Г[...] зоной нэрэһээ баяр[...] гэжэ Нкрума үргэл[...]

Удаалуулан Ква[...] выставкэдэ табигдаһ[...] надуудые хараба. [...] правительственна д[...] гэшүүд, олон айлша[...] мые үдэшэжэ ябаа. [...] дэ ерэһэн хүнүүд[...] жаяа бэшэдэг дэбтэ[...] ма тон түрүүлэн т[...] Выставкын эмхидхэг[...] луунаар дэмжэһэн [...] Кваме Нкрума бэшэ[...] тавкэдэ үндэр сэгнэ[...]

Баруун Ири[...]

ДЖАКАРТА, ию[...] (ТАСС). Баруун [...] хоёр районие И[...] патриодууд сүлөөлбэ. [...] агентствонуудай мэ[...] эдэ районуудай засаг[...] донезиин Республика[...] хэй. Сүлөөлэлгын [...] хабаададаг Темни[...] байдаг частьнуудай [...] Индонезиин Республ[...] рэһээ эндэхи засаг [...] лөөлнэ.

Мерауке шадар, [...] Ирианай нүгөө заха[...] риодууд дайн ба[...] үедэ сэрэгэй хэрэгс[...] олоор буляажа абаба[...]

ДЖАКАРТА, июл[...] (ТАСС). Баруун Ири[...] ак аралай мэдээж[...] ажал-ябуулагшад ню[...] зондо эсэргүү хорото [...] дые гаргажа байһанай [...] Голландиин колониал[...] гаархидые буруушаа[...] ажал-ябуулагшад кол[...] засагаархидта тусхай [...] дамжуулан үгэһэн ба[...] ландиин засагаархид[...] ниие колонизаторну[...] лалтаар хүдэлгэхэ гэ[...] доно гээд тэрэ докуме[...] заагданхай.

Колонизаторнуудта [...] хэхэ дурагүй хүнүүды [...] незидэ талархалтай» [...] ландецууд гэмнэнэ. [...] ямаршье мүрдэлгэ, [...] гөөр түрмэдэ хаана. [...] Ирианиие хүтэлбэрил[...] хэрэгые Индонезиин Р[...] кын правительствада [...] гаархид тон һаядаа [...] лан үгэхэ ёһотой [...] ажал-ябуулагшад эр[...] биба.

Хорото аашану[...] үргэлжэлүүлһ[...]

ГАВАНА, июлиин [...] (ТАСС). Июлиин 8-9-[...] танамо гэдэг далай[...] баазада байдаг Амер[...] рэгшэд, Кубын газар [...] дахин буудаһан бай[...] Кубын революционно [...] хүсэнүүдэй министерс[...] дээсээ.

Редакторай ор[...]
М. Н. НИ[...]

Манай адрес, телефону[...]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Т[...]ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам. редактор[...] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной жи[...] пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского [...]тельства—47-59, промышленности, транспорта, информа[...] 35-14, культуры, литературы и искусства—34-05, [...] и рабселькоров—40-49, отдел переводов и корректо[...] — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугоро[...] переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства куль[...] Бурятской АССР.
Н 00924. Зак. № 338[...]